

GHENDTSCHÉ TYDINGHEN

**Tweemaandelijks Tijdschrift van de Heemkundige en Historische Kring
Gent V.Z.W.**

20e jaargang nr. 6

15 november 1991

Ere-voorzitter : J. Tytgat, ere-notaris

Stichter : G. Hebbelynck †

Voorzitter : H. Collumbien

Onder-Voorzitter en Penningmeester : A. Verbeke

Secretaris : R. Van Geluwe, Maïsstraat 235, 9000 Gent

Archief en ruildienst : Mevr. A. Eggermont, Maïsstraat 235, 9000 Gent

Redactie-Adres : Lijnmolenstraat 149, 9040 Sint-Amandsberg - Gent

Administratie : Koggestraat 14 - 9000 Gent

Postrekening : 000-105.04.73-60, Heemkundige en Historische Kring Gent,
9000 Gent

Lidgeld : 400 fr. per jaar. Steunende leden : 600 fr. per jaar. Beschermden :
1000 fr. per jaar. Buitenland : 100 fr. extra voor portkosten

INHOUD

- Gentse Praalstoeten te water	323
- Inventaire Archéologique : Grafplaat in gedreven messing van Margareta sBrunen, weduwe van Willem Wenemaer	335
- Uit de Geschiedenis van de Gentse Bruggen (Vervolg) Verbindingsvaartbrug - Wondelgembrug	337
- Buurtbewoners uit het "Blindeken" en omliggende in 1920-1930 (Vervolg en slot)	346
- Gensche Woorde en Uitdrökkijngje (Vervolg)	357
- Puzzel 1991	361
- Oudheidkundig Nieuws : Het klooster van Deinze, sedert 1793 Krijgsgasthuis	365
- Beschermden - Steunende leden - Steunfonds	368
- Vraag en Antwoord	371
- Lezers schrijven ons	377
- Bibliografie	380
- Gênsche Prâot	382
- Aanvullende ledenlijst	384
- Inhoud 1991	385

Bibliotheek en wekelijkse bijeenkomsten : in het Documentatiecentrum voor
Streekgeschiedenis, Convent Engelbertus, Groot Begijnhof, huis nr. 46, Sint-
Amandsberg : elke zondag van 10 tot 12 uur (uitgenomen op feestdagen);
Gesloten in juli en augustus. Bibliothecaresse : Mevr. A. Eggermont.

Verantwoordelijke uitgever : Hugo Collumbien, Lijnmolenstraat 149, 9040
Sint-Amandsberg - Gent.

AAN ONZE LEDEN

Kunt gij het geloven? WIJ hebben er moeite mee! Dat is nu alweer het laatste nummer, deze keer van onze 20e jaargang.

Verleden jaar schreven wij : "Onze redactiemap zit volgepropt met uiterst interessante Gentse artikels. Wie onze 20e jaargang zou missen is te beklagen." Hadden wij geen gelijk? Zie maar eens na, in 1991 brachten wij u 386 bladzijden Gentse wetenswaardigheden, weer talrijke foto's waarvan gij er heel wat nog nooit gezien had. Waar of niet? En we zijn niet tegen te houden, we doen gewoon voort. Denk niet dat 1992 u minder zal brengen dan de voorgaande jaren.

Voor de rest, niets dan goed nieuws. Van de index trekken wij ons niets aan, inflatie of geen inflatie, het lidgeld blijft ongewijzigd. Dat wil zeggen : 400 fr. per jaar. Buitenland : 500 fr. Steunende leden : 600 fr. Beschermden : 1.000 fr.

Wij zetten nu wel een grote mond open over dat ongewijzigd lidgeld, maar we moeten eerlijk toegeven dat er geen "apprense" zou van zijn het lidgeld niet te verhogen, ware het niet dat wij ook nu weer konden rekenen op de zeer talrijke mecenasen die wij het privilege hebben onder onze leden te mogen tellen. Waren er verleden jaar 239 leden die meer betaalden dan ze moesten, dan is het cijfer van deze weldoeners in 1991 opgelopen tot 280!

Dat is bijzonder hartverwarmend, het geeft ons steeds een gevoel van grote dankbaarheid en het is een beloning waar onze medewerkers bijzonder gevoelig voor zijn. Zij maken het mogelijk dat wij u aan een volledig onrealistische prijs kunnen geven wat wij u geven. Wij zouden hen graag persoonlijk per brief willen bedanken, maar aan postzegels alleen zou ons dit 3.920 fr. kosten. Wij zijn er van overtuigd dat zij ook van mening zullen zijn dat wij dit bedrag beter kunnen gebruiken om u een paar bladzijden meer Gentse lectuur te verschaffen.

De erelijst van deze weldoeners vindt u verder in dit blad.

Nu 5 minuten serieus blijven. In uw boekje zit een betaalformulier. Dat is geen toeval, dat zit er met een zeer duidelijke bedoeling, nl. dat gij onmiddellijk op uw pen springt (ander schrijfgereef is voor ons ook goed), het zorgvuldig invult en direct naar de post doet.

Is het u al opgevallen? Het is het enige wat wij u vragen, en dan nog maar éénmaal per jaar. Welke zin heeft uitstellen? Dit maakt voor ons de zaak ingewikkelder en brengt bergen werk mee. Denk ook eens aan de idealist die jaarlijks, volledig onbezoldigd, honderden uren van zijn vrije tijd besteedt aan de niet eenvoudige administratie van ons ledenbestand. Maak het die man niet onnodig lastig. Hij vraagt ons ook nog eens een oproep te willen doen aan de dames; het is niet te geloven, maar er zijn er nog altijd die de ene keer betalen onder hun meisjesnaam en de volgende keer onder de naam van hun echtgenoot. Een eens aangenomen systeem handhaven zou door hem gewaardeerd worden.

Voor allen : wanneer u op het betalingsformulier uw lidnummer vermeldt (het staat op uw lidkaart en op het adresetiket), dan wordt voor ons alles veel eenvoudiger. Onze penningmeester dankt u bij voorbaat met een diepe buiging.

GENTSE PRAALSTOETEN TE WATER

De bloemenstad Gent werd, tijdens de 19de eeuw en bij het begin van de twintigste, nog door een aantal bevaarbare rivieren en kanaaltjes doorsneden die er de romantiek en de charme van uitmaakten.

We waren dan ook niet verwonderd toen we op een Antwerpse veiling een grote figuratieve affiche ontdekten waarop, ter gelegenheid van de 75e verjaring van de Belgische Onafhankelijkheid, een waterstoet op 18 juni 1905 werd aangekondigd.

Gent kon op geen betere manier haar medewerking tot de festiviteiten verlenen. De schepper van deze prachtige, lithografische poster was de bekende Gentse artiest Maurice Sys en de drukker-uitgever was F. Buyck, een andere Gentenaar. De afbeelding was duidelijk in art nouveau, de sierstijl die toen furore maakte, ontworpen : een gekroonde Maagd van Gent met een zegepalm in de linkerhand. Op de achtergrond, een boot met het Gentse schild in de zeilen.

De aangekondigde praalstoet te water was niet de eerste en de enige die o.m. in de kuip, maar ook elders in de stad, door haar originaliteit de talloze toeschouwers in vervoering bracht.

Naar het blijkt uit kranteartikels voer reeds tijdens de Gentse Feesten van 1853, op zondag 3 juli, een stoet over onze wateren. Aan boord van bevlagde en verlichte boten en vergezeld van fanfares en koormaatschappijen startte men om tien uur 's avonds aan de Verlorenkostbrug om aan het Dok te eindigen. Gedurende de doortocht brandde men Bengaals vuur...

Een soortgelijk feest ging door op 10 juli 1869 en ter gelegenheid van de inhuldiging van de Voorhaven kon men aldaar in 1880 nogmaals een waterstoet bewonderen.

De 19de juli 1903, toen de eerste zondag van de Gentse Feesten, voer een bloemencorso over onze kanaaltjes en rivieren. Meer dan zeventig deelnemers meldden zich en brachten vrijwillig dit buitengewoon nummer op het feestprogramma.

Vanaf tien uur 's morgens tot zes uur 's avonds werd die dag het verder verkeer op de Gentse wateren onderbroken.

Het bloemencorso vertrok aan de Brugsepoort en werd door een stoomboot van de brandweer voorafgegaan. Tussen de vele rijkversierde vaartuigen werden drie muziekkorpsen, op met zomerbloemen getooide vloten, afzonderlijk meegesleept. Een jury die de stoet moest beoordelen en prijzen toekennen, was onder meer samengesteld uit een voorzitter : de schepen van Schone Kunsten, K. Bodaert, een secretaris : de toezichter der schouwburgen, Destanberg, een drietal gemeenteraadsleden : Baeyens, Bruggeman en Siffer, de Meulenaere, voorzitter van de Avenir Horticole, Delvin, directeur van de Academie voor Schone Kunsten en Fierens, secretaris van de Koninklijke Hof- en Tuinbouwmaatschappij.

Kunstaffiche ontworpen door Prosper Hoste en Franz Poelvoorde.

In 1905 werden overal, ter gelegenheid van de Jubelfeesten van de Belgische Onafhankelijkheid, verschillende feestelijkheden voorzien.

Voor Gent werd daartoe een grote kunstaffiche door de artiesten Prosper Hoste en Franz Poelvoorde geconcipeerd.

Vanaf 27 mei tot 1 oktober werd, in de bovenzaal van de Hogeschoolbibliotheek bij het Baudelopark een tentoonstelling georganiseerd die in het teken stond van 1830 en de Belgische Omwenteling zoals deze zich te Gent en in Oost-Vlaanderen had gemanifesteerd.

Aan deze expositie werkten F. Van der Haeghen, hoofdbibliothecaris, P. Bergmans, E. Lacquet en A. Heins mee. De tentoonstelling bestond uit een verzameling voorwerpen, schilderijen, tekeningen, handschriften, drukwerken, platen, portretten, kledij, wapens en dergelijke, relieken dus uit de ont-

staansjaren van de Belgische zelfstandigheid.

De verder aangekondigde festiviteiten waren verscheiden en verliepen tussen 18 juni en 27 augustus.

Twee waterstoeten stonden op het programma : één op 18 juni en een tweede op 9 juli.

Maanden tevoren werd alles georganiseerd en in gereedheid gebracht. Kunstenaars werden aangezocht om de thema's op papier te ontwerpen. De verschillende groepen en hun onderverdeling werden bepaald en de maatschappijen, scholen, gebuurtedekenijen, bonden, firma's evenals de stadsdiensten werden aangeschreven om de uitvoering op zich te nemen, de boten in bruikleen te voorzien, en voor de bloemversieringen te zorgen.

De voornoemde ontwerpen waren reeds op 22 mei in de Lakenhalle te bekijken. Het stadsbestuur van zijn kant besteedde veel zorg aan de verlichting van de stedelijke monumenten.

Zo werd de gevel van het stadhuis op de verschillende verdiepingen door een aantal gasbekken verlicht. Hetzelfde gebeurde met de grote schouwburg. De Vlaamse schouwburg evenals het Belfort en de gevel van de Club des Nobles op de Kouter werden elektrisch verlicht, terwijl de verschillende politie-commissariaten en de schoolgevels vetlampjes toebedeeld kregen. Ook een speciale verlichting van talrijke andere gebouwen : o.m. het Gravensteen, het Toreken, de Vlaamse Academie, verschillende colleges en banken werd voorzien.

Op 18 juni zou de koning Leopold II op het Gerechtshof plechtig ontvangen worden door alle magistraten in gala-toga. Daarna zou hij het waterfeest op de Leie aanschouwen.

Daarom werd de gevel van het gebouw speciaal met grote schilden versierd. Aan de Nederkouter kwamen veelkleurige ballonnetjes en grote verlichte triomfbogen werden opgetimmerd o.m. aan de Kortrijksepoort, de Nederkouter, de Veld-, Volders- en Hoornstraat.

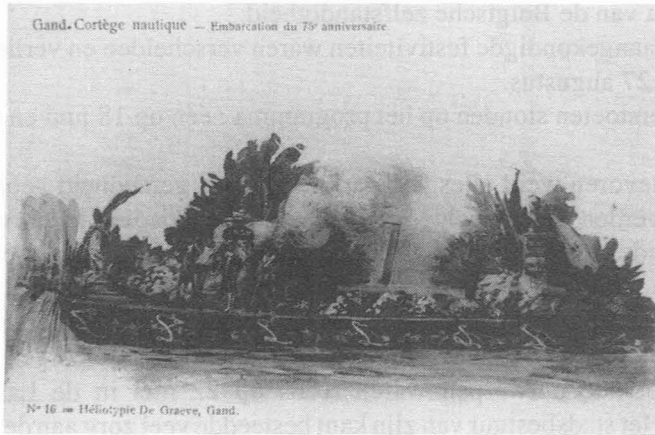
De gevels van tientallen straten in het centrum van de stad werden met brandende vetlampjes in een kleurrijke lichtfeeërie omgetoverd.

Aan het Gerechtshof zelf werd, langs de Leiekant een balkon tijdelijk in koninklijke loggia veranderd.

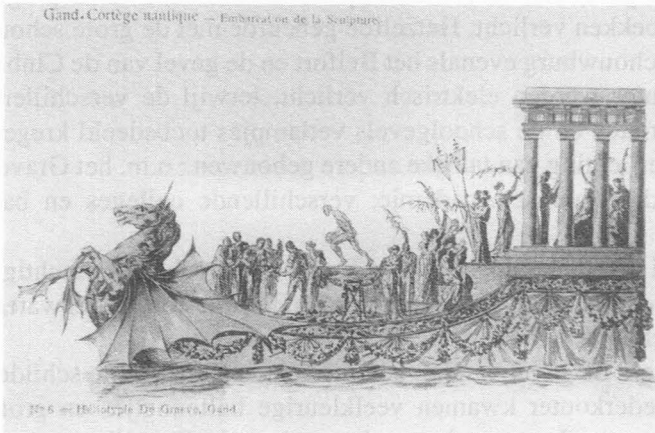
De lang verbeide dag brak eindelijk aan.

Volgens het verslag in de "Illustration belge" van 25 juni 1905 arriveerde de koninklijke trein om 1u30 in het Zuidstation. De vorst, begeleid door de gouverneur van de provincie, baron de Kerchove d'Exaerde, de burgemeester Braun en talrijke andere personaliteiten, begaf zich dan naar het Sint-Pietersplein. Hij bezocht de universitaire gebouwen en kwam tenslotte aan het Gerechtshof dat hij langs het bordes aan het Koophandelsplein betrad. Daar werd hij ontvangen door de eerste voorzitter Van Maele, de procureur-generaal De Pauw en de talrijke magistraten en advocaten.

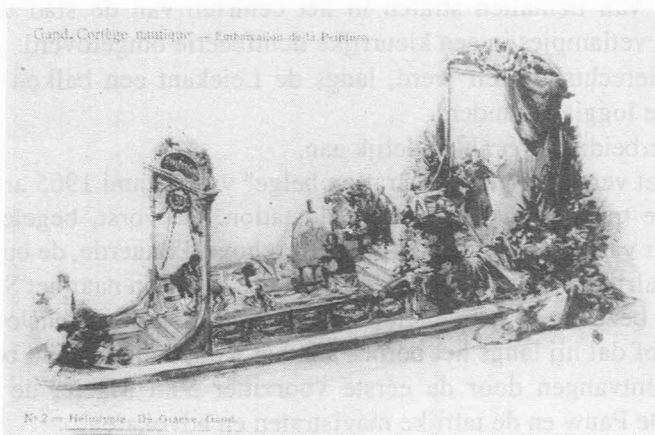
Aangezien de kleurrijke waterstoet in aantocht was, ging de vorst zich in de

Praalboot : "De 75e verjaring van de onafhankelijkheid".

Praalboot : "De Beeldhouwkunst".

Praalboot : "De Schilderkunst".

voorzien loggia installeren om het luisterrijke feest bij te wonen.

De grote sliert boten was in de middag aan de Brugsepoort gevormd en zette zich omstreeks halfvijf in beweging : 22 thematisch versierde en 10 bevlagde en ook met bloemen getooide boten en daarenboven 6 grote, met planten opgesmukte vlotten waarop verschillende muziekkorpsen hadden plaatsgenomen.

De bewimpelde vaartuigen voeren eerst langs het rijke kwartier van de Coupure. Dan kwam de optocht de Lindelei opvaren. Het enthousiasme van de duizenden toeschouwers was onbeschrijflijk.

Eigen aan die periode werden de uitgebeelde thema's allegorisch-symbolisch voorgesteld.

Het vaartuig van de "75e verjaring van de Belgische Onafhankelijkheid" voer vooraan. Het was de stoomboot van de brandweer. Geconcipieerd door De Wette en A. De Vos spoten de pompen, in bloemen verscholen als fonteinen, massa's water uit de voorstevan. Militairen, in kledij van 1830 omringden het borstbeeld van Leopold I. Achteraan, bij een trofee van Belgische en Kongolese vlaggen, stond het beeld van Leopold II. Bloemenguirlandes en sierplanten stoffeerden de verdere opsmuk.

Daarop volgde de boot van de "Beeldhouwkunst" ontworpen door kunstschilder Edmond De Martelaere en uitgevoerd door de Gymnastische Volksmaatschappij. Aan de voorstevan stak Pegasus, een groot gevleugeld paard. Middenin omringden enkele artiesten een "Discuswerper". Aan de achterzijde was een Grieks tempeltje te zien waarin een persoon de kunsten uitbeeldde. Het vaartuig der "Schilderkunst" was uitgevoerd door de Fonteinisten naar een tekening van J. De Witte en A. De Vos. Vooraan symboliseerde een vrouw de schilderkunst terwijl een monumentale portiek toegang gaf tot een kunstenaarsatelier. Een groot linnen doek achteraan opgespannen, was voorzien van draperieën.

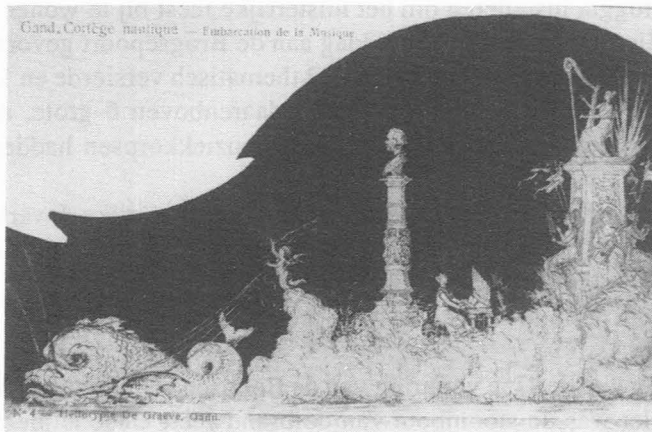
Aan de buitenwanden van het vaartuig hingen plaatjes waarop de namen van overleden 18de-eeuwse schilders.

Toen kwam de boot, aan de "Toonkunst" gewijd. Uitgedacht door tekenaar Jotthier was de uitvoering van het project aan de "Maatschappij De Liederkrans" opgedragen. Het schip werd symbolisch door een grote dolfijn getrokken. De "Toonkunst" stond op een hoog voetstuk, door meisjes omringd die verschillende instrumenten bespeelden. Middenin herkende men het gedenkteken van Miry; een meisje bespeelde een klavecimbel.

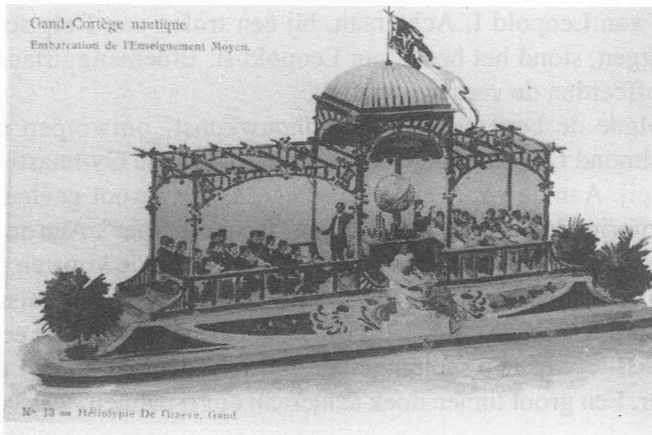
Het daarop volgend vaartuig was dit van de "Bouwkunst". Ook door Jotthier ontworpen, werd het schip door de "Vereniging der Bouwkunst" versierd.

Vooraan zag men het beeld van een sfinks. Op het achterdek verrees een Egyptische tempel. Middenin stonden beelden die de verscheidene kunstperiodes voorstelden.

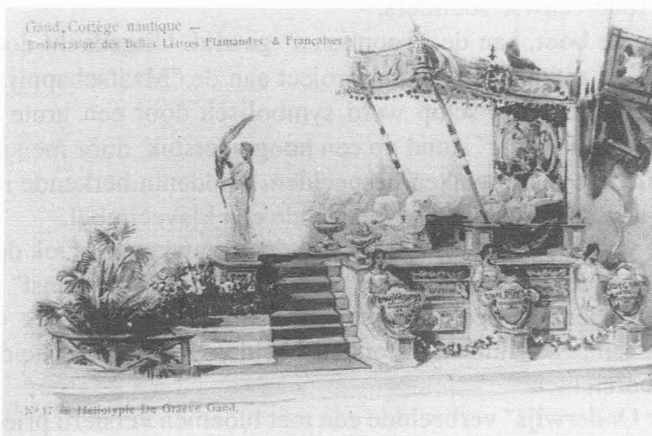
Het "Lager Onderwijs" verbeeldde een met bloemen versierd prieel als Froebeltuin waar kinderen speelden, onder toezicht van hun onderwijzeres. Voor-

Praalboot : "De Muziek".

Praalboot : "Middelbaar Onderwijs".

Praalboot : "Vlaamse - Franse letteren".

aan bevond zich een "moeder met eigen kinderen". J. De Wette en A. De Vos stonden in voor deze en ook voor de volgende idee. De afdelingen lager en middelbaar onderwijs zorgden voor de uitvoering.

Op de zevende boot werd het "Middelbaar Onderwijs" voorgesteld. Het schip was in twee delen verdeeld. Aan de ene helft zaten meisjes met hun lerares, aan de andere hadden jongens met hun leraar plaatsgenomen. Middenin stond een grote wereldbol omringd door allerlei onderwijsbenodigdheden. Het geheel was alweer door een hoog prieel met toren overkoepeld.

Naar de ontwerpen van J. De Wette en door het Van Crombrugge-genootschap gerealiseerd, voer de volgende boot, deze van het "Hoger Onderwijs" aan. Een groep studenten stonden bij vlaggen van verscheidene maatschappijen op het voordek. Achteraan, op een hoog voetstuk en omgeven door een aantal dames die het recht, de geneeskunde en andere studierichtingen uitbeeldden, stond het gesymboliseerde "Licht". Op het voetstuk las men de namen Callier, Laurent, Plateau en anderen.

De negende boot was die der "Vlaamse en Franse Letteren". Het thema was geconcipieerd door J. De Wette en A. De Vos. De buurtbond van de Lange Violettenstraat voerde het ontwerp uit. Twee vrouwen die onder een baldakijn zaten, verpersoonlijkten beide literaire richtingen. Andere dames hielden opschriften in de hoogte waarop de namen van dichters en romanciers te lezen waren. Het voordek was voorzien van sierplanten.

Verwezenlijkt door de verschillende Sport- en Roeiverenigingen, naar een ontwerp van De Vos en De Wette, volgde dan de boot voorzien voor de "Sport". Een groep gymnasten zaten op de verschillende treden van een trap. Op de achterste helft van het vaartuig stond een U-vormige zuilengang waarin verschillende takken van de sport gesymboliseerd werden : schermers, gymnasten, wielrenners, schutters, enz.

In de nabijheid stonden geweerrotten, wapenrekken e.d. opgesteld. Rondom het schip voeren drie speciale roeiboten van de "Sport Nautique", drie van de "Club Nautique", twee van de "Sailing Club" en twee motorbootjes.

Het schip van de "Katoennijverheid voer als elfde aan en was gedeeltelijk aan de kolonie gewijd. Op een monumentaal verhoog achteraan stond een sculptuur, zinnebeeld van de Kongostaat. Spinsters zaten rondom het voetstuk. Middenin het vaartuig lagen katoenballen opgestapeld. Vooraan rees uit een massa sierplanten, een kolom, met Mercurius bekroond.

Jotthier dacht het ontwerp uit terwijl de Antisocialistische Katoenbewerdersbond voor de uitvoering zorgde.

Daarop volgde de "Vlasindustrie". Voor de versiering van dit schip was De Wette voor het plan verantwoordelijk, terwijl de Antisocialistische Vlaswerkersbond de tekening realiseerde. Boven een soort waterval, op het achterdek uitgebeeld door gestapelde garenpakken van verschillende kleur, stond een weefgetouw. Op het voordek zat een spinster. Achter haar voerden verschillende werklieden katoenbewerkingen uit.

De over gans Vlaanderen beroemde beroepsschool Carels verwezenlijkte de bootversiering der "Metallurgie", door Jotthier op papier gezet. Middenin verrees een groot vliegwiel, versierd met vaandels en veel bloemen. Een vrouw, zittend op een sfinks en aanleunend tegen het wiel, symboliseerde de werktuigkunde. Enkele werklieden waren aan de arbeid.

De veertiende boot was deze der "Koloniën". Boven een hoog voetstuk op de achterplecht stond een wereldbol door vijf beelden, de werelddelen, omringd. Vooraan het schip lag een stapel balen waarboven een neger stond met een Kongolese vlag. Op de voorsteven was de vrede gesymboliseerd en aan de buitenwanden las men de namen der landgenoten die in Kongo tijdens de kolonisatie de dood vonden. Deze creatie die door De Wette op tekening was gezet, werd door de "Mutualité Congolaise" gerealiseerd.

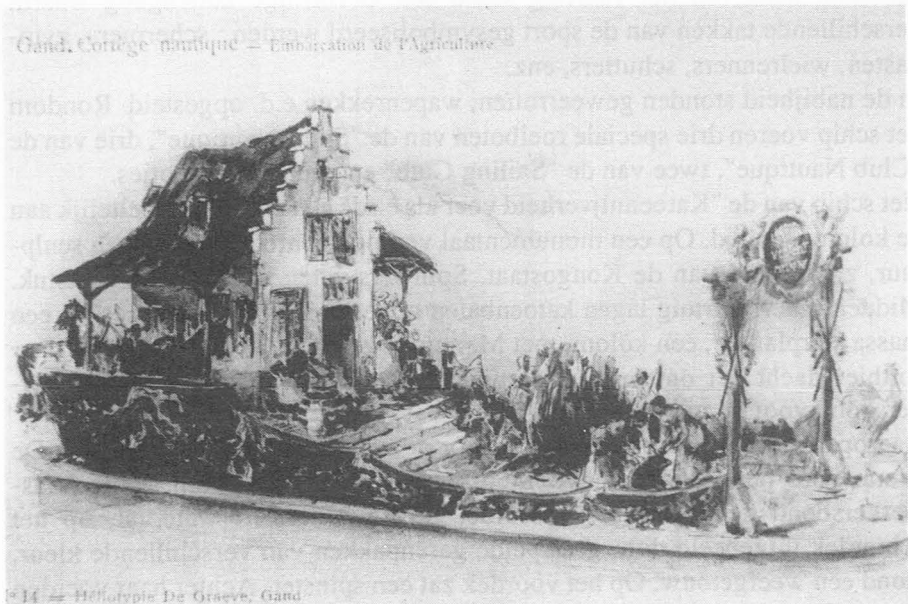
Voor de uitbeelding van de "Binnenlandse Scheepvaart" werd een bevlagde binnenschuit, de "Ville de Gand" door zijn eigenaar Cassauwers toegestuurd. Die zorgde ook voor de vier Zeelandse barken die haar omringden.

De boot van de "Buitenlandse Handel" was een stoomschip dat, vooraf versierd, in bruikleen was gegeven door de firma De Baerdemaecker.

Het zeventiende vaartuig had als thema de "Landbouwkunde". Het werd ontworpen door De Vos en versierd door de "Landbouwersbond".

Aan de voorsteven was een grote haan met uitslaande vleugels bevestigd. Enkele vrouwen werkten op het veld of kwamen uit een Vlaamse hoeve, opgetrokken achteraan het schip. Een paar stukken vee en een paard stonden daarbij vastgebonden.

Op het achterdek van de volgende boot, die van de "Tuinbouwhandel" draaide een wereldbol waarboven Mercurius prijkte, als bewijs dat onze handel zich

Praalboot : "De Landbouw".

over de wereld uitstreckte. Verschillende schilden verwezen naar de landen waarmee België handelsbetrekkingen onderhield. De tekening was van L. De Lantsheere terwijl de afwerking door de Koninklijke Hof- en Tuinbouwmaatschappij gebeurde. De Vos en De Wette dachten het ontwerp uit voor een negentiende boot, deze van de "Avenir Horticole". Dit thema werd door A.H. zelf uitgevoerd.

Het schip was opgevat als een prachtige tuin met een overvloed aan bloemen, rondom een vijver opgesteld. Deze kreeg haar water van een met planten overwoekerde cascade die op het achterdek was opgebouwd.

Het op een hoge sokkel staande borstbeeld van Van Houtte, verheerlijkt door een godin, stond opgesteld op de achterplecht van de twintigste boot, deze van de "Van Houtte's Kring". De buste was omringd door sculpturen, zinnebeelden van die landen waaruit Van Houtte de meest zeldzame planten en bloemen naar Gent had meegebracht. Bij een wierookbrander kondigden muzen de zegetocht aan van de tuinbouw alhier. Het schip was verder rijkelijk van prachtige planten voorzien. Vindevogel was de ontwerper en de Van Houtte's Kring voerde de versiering uit.

De voorlaatste boot kreeg als thema de "Koninklijke Maatschappij van Tuinbouw en Plantkunde" mee. Midden een toverachtig mooie tuin stond het beeld van "Flora". Jonge meisjes die bloemen en planten symboliseerden, omringden de godin van de lente. De "Maatschappij L'Union Horticole" van Sint-Amandsberg zorgde voor de bonte opsmuk, uitgedacht door Michiels. Tenslotte voer de boot der "Stad Gent" aan als een bekronend slot van de lange, kleurrijke optocht. De bevoegde diensten van de stad stonden in voor de versiering van het schip, door De Wette geconcipieerd.

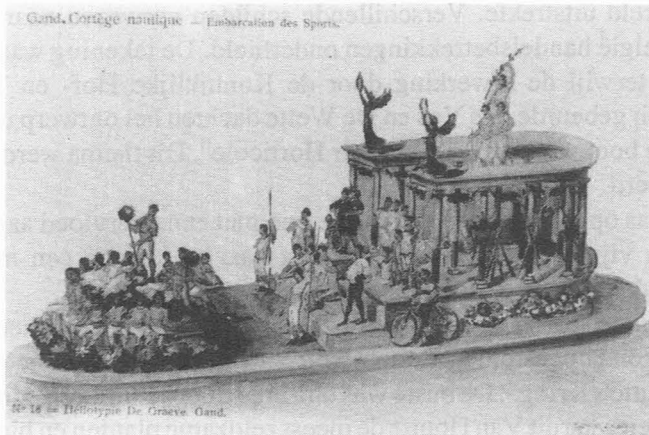
Op het achterdek, onder een vorstelijk baldakijn, zat de Maagd van Gent, omringd door drie vrouwen die de steden Aalst, Oudenaarde en Sint-Niklaas uitbeeldden. Jonge meisjes vormden een kring rondom deze groep die door wapenherauten werd beschermd. Een fiere Leeuw van Vlaanderen lag op het voordek waar bazuinblazers rondom een reuzewierookbrander hadden plaatsgenomen. Een schat van de meest gevarieerde bloemen smukten het geheel op.

Tussen deze tweeëntwintig thematisch versierde schepen voeren zes grote, met draperieën beklede vloten waarop verschillende muziekkorpsen bekende liedjes en marsen ten beste gaven.

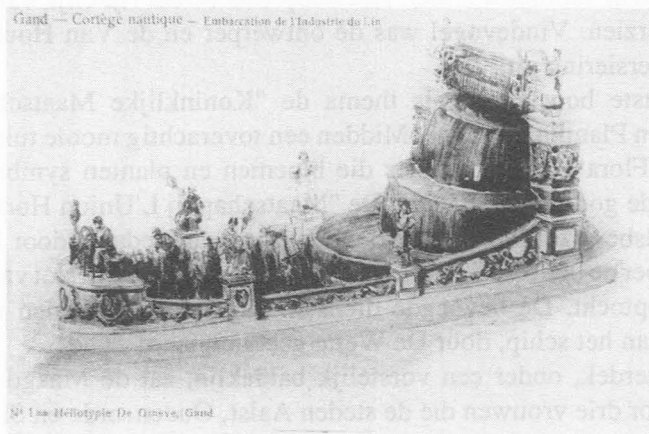
Het succes was bijzonder groot, de pers schreef lovende artikels en men keek reeds uit naar het aangekondigde Venetiaanse Waterfeest dat drie weken later was gepland.

Deze festiviteiten werden op voorstel van Gustaaf Carels, toen voorzitter van de Kamer van Koophandel te Gent, ingericht. Het vrij uitvoerige thema luidde: "Gezanten van Venetië brengen een bezoek aan de Stad Gent, omringd van andere Vlaamse steden."

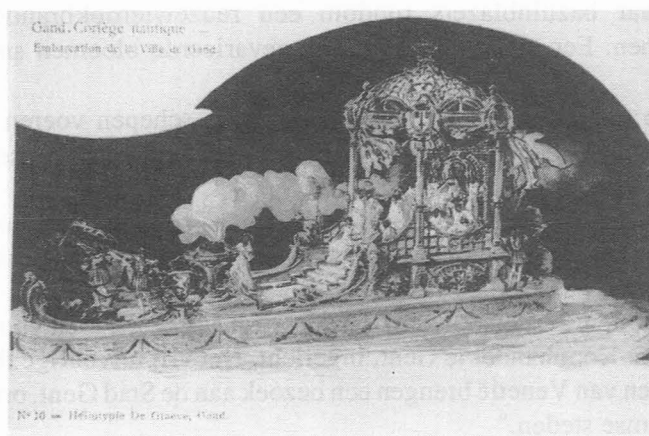
De inrichting werd aan de twee belangrijkste Gentse roeiverenigingen, de

Praalboot : "De Sport".

Praalboot : "De Vlasnijverheid".

Praalboot : "De Stad Gent".

Club en de Sport Nautique toevertrouwd. De Club Nautique moest twaalf grote boten versieren tot de uitbeelding van het Gentse gedeelte. De Sport deed hetzelfde maar met veertien boten tot de vertolking van het tweede of Venetiaanse deel. De kunstenaars Jotthier, Claessens en E. De Maertelaere werden voor de voorontwerpen aangezocht.

De feestelijkheden begonnen reeds op 2 juli maar de waterstoet ging op 9 juli door.

Dagen vooraf waren verschillende wijken schitterend opgesmukt.

Het scheelde nochtans geen haar of het zo verbeide feest viel letterlijk in 't water. Tijdens de middag, omstreeks vier uur, terwijl men nog koortsachtig de laatste hand aan de versieringen legde, brak de hel los : een onweer waarbij de regen met kuipen over de stad stroelde, begeleid door donder en bliksem. De organisatoren vreesden het ergste doch gelukkig trok de ellende na een uur voorbij en de hemel werd voor de verdere dag sereen.

Om negen uur 's avonds dan voer, opnieuw vanaf de Brugsepoort bij de Coupure, de Venetiaanse lichtstoet af, richting Lindelei, Ajuinlei, Predikherenlei, Kraanlei, Minnemeers, Baudelokaai, door de sluis van de Visserij tot aan de Scheldelaan.

Om brandgevaar te vermijden, patrouilleerde de brandweer met twee boten langsheen de stoet terwijl vier reddingsboten van het Rode Kruis tussen beide delen van de stoet voeren.

Duizenden veelkleurige vetlampjes verlichtten de zesentwintig versierde boten die als drijvende lichtpaleizen in het water weerkatsten. Feestelijke illuminatie en toverachtig mooi Bengaals vuurwerk verhoogden het feeërieke uitzicht op kaaien en bruggen.

Aan de sluizen van de Visserij werd haltgehouden. Daar werd Venetiaanse muziek en talrijke bekende wijsjes door de meevarende muziekkorpsen, de gemengde zangkoren, de solozangers en -instrumentisten (mandoline- en gitaarspelers) uitgevoerd.

Naar een persbericht zag de stoet eruit als volgt.

Vooraan het deel, gewijd aan Gent, voer een groot bevlagd en verlicht vaartuig, gevolgd door een versierd schip waarop muziek werd gespeeld.

De derde boot beeldde de "Maagd van Gent" uit, zittend op haar troon onder een renaissance-staatsiehemel, omringd door de verzinnebeelde grote Vlaamse steden.

Daarna kwamen dan vier kleinere versierde schepen.

De achtste in de reeks was een groot vaartuig waarop een versierde Gentse draak, verlicht was voorgesteld.

Als nummer negen volgde "Het Keizerrijk", een weelderig opgesmukt schip waarop de Koninklijke en Keizerlijke Staten van Karel V in wapenschilden, spreuken e.d. symbolisch werden uitgebeeld.

Voer daarna een boot aan waarop een enorme dolfijn te zien was, gevolgd door een vaartuig waarop de Schelde en de Leie als stroom en rivier zinnebeeldig

voorgesteld werden. Doorschijnende schilderijen, feeëriek verlicht, smukten de boot aan weerszijden op terwijl een waternimf op de achterplecht de aandacht trok. Vier Venetiaanse gondels openden het tweede gedeelte : de schitterende optocht van de doge van Venetië en de beroemde "Bucentaur". De zeventiende boot was vooraan versierd met de Leeuw van Sint-Marcus en achteraan met Sint-Joris die de draak doodt, beide zinnebeelden van de Venetiaanse Republiek.

Een muzikaal gedeelte kwam daarop volgend. Op een groot vaartuig was middenin een sterk verlicht zomerhuisje opgetimmerd waarin een muziekkorps oude aria's vertolkte.

Een groep zangers, op het negentiende schip opgesteld onder een schitterend geïllumineerd baldakijn, zong Italiaanse liederen uit de 16de eeuw.

De vaartuigen 20 en 21 beeldden Venetiaanse barken met gehesen zeilen uit terwijl de achterna komende drie als typische scheepjes uit diezelfde streek versierd waren.

Tenslotte voer de "Bucentaur", door een sleepboot getrokken, voorbij de enthousiast toejuichende menigte. Het vaartuig was een getrouwe kopie van de beroemde galei van de doge van Venetië, de meester van de Adriatische Zee. Deze voer jaarlijks, op Hemelvaartdag uit om de stad aan de zee uit te huwelijken. Tot op het eind van de XVIIIde eeuw ging deze traditionele plechtigheid door, die daaruit bestond, dat de doge een gouden ring wierp in de Adriatische Zee. Het eindpunt van deze Venetiaanse waterstoet lag aan de Scheldelaan.

Kanongeschut en vuurwerk kondigde de aankomst van de botensliert aan en daarenboven stak men af en toe Bengaals vuur aan.

Een muziekkorps begroette het binnenvaren van elk schip afzonderlijk.

Toen het laatst versierde vaartuig eindelijk arriveerde, ontbrandde onmiddellijk een grandioos vuurwerk op het water.

De festiviteiten gingen door tot in de vroege ochtenduurtes...

Besluit

Dergelijke stoeten werden doorgaans door middel van kunststoffiches aangekondigd. De voorontwerpen werden aan plaatselijke kunstenaars toevertrouwd.

De Gentse bevolking bood spontaan haar medewerking aan : de gevels werden met talrijke vetlampjes of met lampionnetjes verlicht en de verschillende maatschappijen hielpen ook een handje.

De vooropgestelde thema's werden meestal symbolisch-allegorisch uitgebeeld. Typisch voor de waterstoeten was de bevlagging en de feeëriek verlichting van de verschillende vaartuigen. Daarenboven kon men steeds rekenen op de muziekkorpsen en de koormaatschappijen die of in enkele boten of op vloten meevoeren.

Het stadsbestuur blijkt steeds een bijzondere zorg te betonen voor de veilig-

heid tijdens dergelijke waterfeesten. Brandweer en afgevaardigden van het Rode Kruis waren present.

Dergelijke festiviteiten zijn, om allerlei redenen, hinderlijke parkeerplaatsen, intens vervoer, bruggen e.d. niet meer in te denken in het centrum van de stad. Op onze Ringvaart misschien wel?

BEKNOPTE BIOGRAFIEËN

Bergmans P., professor en hoofdbibliothecaris aan de Gentse universiteit.

De Maertelaere E., kunstschilder, Gent.

De Vos A., kunstschilder, Gent.

De Wette J., kunstschilder, tekenleraar aan de Kon. Acad. voor Schone Kunsten te Gent.

Heins A., kunstschilder, etser, archeoloog, Gent.

Lacquet, archeoloog, Gent.

Van der Haeghen F., doctor in de wijsbegeerte en letteren, hoofdbibliothecaris aan de Gentse universiteit.

Claessens, De Lantsheere, L., Jotthier, Michiels, Vindevogel : biografie onbekend. De laatste vijf waren waarschijnlijk ook Gentse kunstschilders.

BRONNEN

L'illustration Belge, La Fête patriotique à Gand, 25 juni 1905.

De Gazet van Gent : 1853, 1869, 1880, 1903, 1905.

Lode HOSTE

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE NR. 23

Op 2 augustus 1897 stelde Hermann Van Duyse in de rubriek "Drijfwerk - Oudheidkundig Museum Nr. 1901 - XIVE eeuw (rond 1325)" in het Frans een fiche op over de

Grafplaat in gedreven messing van Margareta sBrunen, weduwe van Willem Wenemaer. (H : 1,95. B : 0,50)

Het graf waarin het stoffelijk overschot van de te Deinze gesneuvelde Gentse kapitein verenigd werd met dat van zijn vrouw, kende een jammerlijk lot, zoals wij het doen uitkomen hebben in de nota gewijd aan de grafplaat van Willem Wenemaer.

De inscriptie die de afbeelding van Margareta sBrunen vergezelde is verdwenen en, buiten de beeltenis van deze twee Gentse patriciërs, werden slechts

"Grafplaat van Willem Wenemaer en zijn vrouw Margareta sBrunen. Foto : Dienst Toerisme Stad Gent."

twee platen van ongelijke afmetingen bewaard die voor de helft de wapenschilden van de Wenemaers en de De Brunen voorstellen.

Op de achterzijde van de grootste van de twee stukken staat een vrouwenhoofd, redelijk onhandig uitgevoerd in drijfwerk, dat een grote gelijkenis vertoont met de figuur van Margareta sBrunen.

De weduwe is staande afgebeeld, in een houding die de beeldhouwers van de XIIIe en XIVE eeuw dikwijls aan hun modellen gaven.

Een lang, wijd kleed valt in brede plooiën tot op de voeten van de patriëersvrouw. Een deel van de sleep is opgelicht en wordt weerhouden onder de linkerarm. Wijde, halflange mouwen laten een nauwsluitende jurk zien die gesloten wordt door middel van dicht naast elkaar geplaatste knopen. Een sluier die neervalt op een bef omkadert het gelaat.

Niettegenstaande zijn nauwkeurigheid geeft ons cliché slechts het ensemble weer van deze artistieke afbeelding; hij kan de perfectie niet weergeven van het reliëf dat bereikt werd door de graveernaald van de ciseleur.

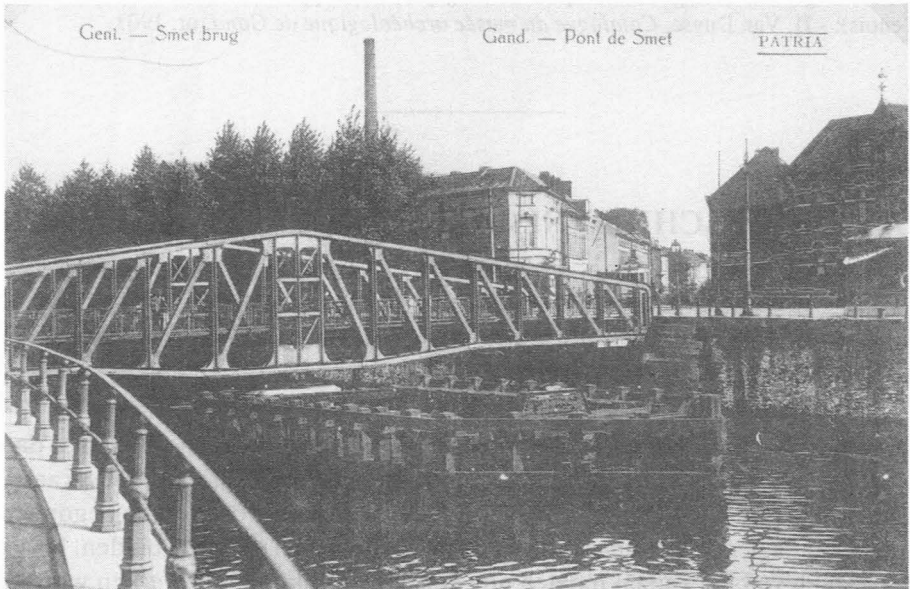
De gedurfdheid van de tekening van de kleding, de noblesse van de houding, de delicateste van de gelaatstreken maken van deze plaat immers een van de meest waardevolle kunstdocumenten die ons nagelaten werd door de XIVE eeuw. De meest vermaarde meesters van de XVe eeuw hebben deze anonus niet overtroffen die met behulp van zulke eenvoudige middelen de hoogste graad van perfectie bereikt had.

Cf. *Messenger des sciences historiques de Belgique*, 1853, pp. 64-89 (art. van J. de Saint-Genois); - H. Van Duyse, *Catalogue du musée archéologique de Gand*, nr. 1901.

UIT DE GESCHIEDENIS VAN DE GENTSE BRUGGEN (Vervolg)

VERBINDINGSVAARTBRUG

Deze brug werd in het verleden nu eens de Palinghuizenbrug genoemd, dan weer de "De Smetstraatbrug", ze verbindt immers beide straten met elkaar. Gazette van Gent, 14 januari 1863 : "Gisteren is men met de werken begonnen aan het kanaal, dat het kanaal van Brugge met de haven moet verbinden. Naast het graven van het kanaal moeten nog een aantal bijkomende werken worden uitgevoerd : leggen van een draaibrug aan het begin van het kanaal, maken van twee brugjes over grachten door het kanaal doorsneden, bouwen van brughuisjes, bouwen van een draaibrug aan het Tolhuis. Het kanaal wordt 2.158 m

lang, 38 m breed (op bodem 12 m) en 5 m diep. Naast beide zijden van het kanaal komt een weg van 12 m breed". Op 18-2-1863 vernemen we dat meer dan 600 werklieden delven aan het verbindingskanaal.

De eerste draaibrug, deze aan de kant van de Brugse Vaart, werd gebouwd in 1863-1864. Het was een kleine houten draaibrug amper 4 breed. Ze werd in 1911 vervangen door een grotere, metalen draaibrug door de firma Neyt en Vossaert voor een aanbestedingsprijs van 1.457.989 fr.

De werken vingen aan in december 1909, met het metselen van de nieuwe hoofden naast de bestaande brug, zodat het verkeer slechts onderbroken zou worden bij het plaatsen van het metalen gedeelte.

Dinsdag 18 april 1911, Gazette van Gent : "De brug der Palinghuizen : deze draaiende brug, aan het uiteinde van het verbindingskanaal, zal eindelijk begonnen worden. Het grote ijzerwerk is nu ter plaatse gebracht." Op 23 juni 1911 : "De inwoners der De Smetstraat en Palinghuizen lijden door dit zo langdurig onderbroken verkeer grote schade en het wordt hoog tijd dat het bestuur van Bruggen en Wegen maatregels neemt om de werken aldaar te bespoedigen." Drie maanden later was men nog steeds bezig aan de brug : 30 oktober 1911 "Het beheer van Bruggen en Wegen laat weten dat de voetgangers toegang zullen hebben over de nieuwe brug aan het begin van het verbindingskanaal, op 1 november."

Enkele jaren later, in november 1918, werd de brug vernield bij de terugtocht van de Duitse legers.

In mei 1940 werd ze voor de tweede maal, ditmaal grondig, vernield : ze werd opgeblazen terwijl ze open stond.

Nog tijdens de oorlog werd ze vervangen door een noodvoetbrug in hout.

Op 24 oktober 1947 werd er een nieuwe brug aanbesteed voor een bedrag van 11.500.000 fr., aan de firma Cobeton. Deze bouwde de vaste verhoogde brug in spanbeton, in een tijdspanne van minder dan 20 maanden (dit was de voorziene uitvoeringstermijn).

Op zaterdag, 2 april 1949, werd de brug ingehuldigd.

In 1976 werd de brug nagezien in verband met een zwaar transport dat er moest overrijden en toen stelde men vast dat de stalen draden van het voorgespannen beton aan het roesten waren, waardoor (volgens het jaarverslag der stad Gent) de stabiliteit van de brug in het gedrang kwam. Het Ministerie van Openbare Werken besloot daarom de brug af te breken en te herbouwen.

Het verkeer werd onderbroken vanaf 1 februari 1977, toen de voorbereidingen voor de afbraak een aanvang namen. De eigenlijke slooping begon op 14 februari.

De nieuwe brug werd op 25 november 1976 openbaar aanbesteed voor een bedrag van 22.633.934 fr...

De huidige brug kreeg een totale breedte van 22,10 m verdeeld als volgt : twee voetpaden van elk 1,5 m, vijf rijstroken van elk 3,5 m. De vijfde rijstrook werd voorzien om het verkeer komende van de Palinghuizen en gaande in de richting Elyzeese Velden, vlotter te laten verlopen.

Het bouwen der kaaimuren, in 1900, langs het verbindingskanaal kostte 210.000 fr. waarvan 110.000 fr. door de staat betaald.

De uitvoeringstermijn was bepaald op 270 werkdagen.

Op 3 februari 1977 verscheen in de Gentenaar het volgend artikel : Het stadsbestuur heeft er bij het Ministerie van Openbare Werken op aangedrongen dat ten allen tijde voor de voetgangers een verbinding zou blijven bestaan, wat uiteindelijk resulteerde in de bouw van een Baileybrug (metalen noodbrug van het leger) naast de af te breken brug ter hoogte van de Guislainstraat. De montage van deze brug gebeurde in de bovenvermelde straat tussen 31 januari en 7 februari en werd over het kanaal gebracht op 7 februari. Tijdens deze werken die 's nachts aanvingen en ongeveer 24 uren duurde werd het verkeer op de nieuwe vaart onderbroken.

Op 31 december 1977 waren de werken voltooid, met uitzondering van de slijtlaag.

De brug werd in dienst genomen op 23 maart 1978 (Het Volk).

JAAR	SOORT	Lengte	Breedte van :			Vrije hoogte
			rijweg	voetpad	doorvaar	
1863	Draaibrug met.	21,3	2	2 x 1	11,75	
1912	Draaibrug met.	36,2	6	2 x 1,2	13	
1948	Vaste, spanbeton		12	2 x 3	28	5,25
1977			17,5	2 x 1,5	28	5,25
	Staatsbrug		(Tot. 22,1)			

WONDELGEMBRUG

Er was voor de eerste maal spraak een brug te leggen in het verlengde van de Wondelgemstraat, in 1876. De kosten werden toen geraamd op 125 duizend frank. In de kranten van die tijd is niets terug te vinden over de bouw van deze brug. Het weinige dat overgebleven is van het dossier doet veronderstellen dat de brug gebouwd werd tussen juni 1878 en maart 1879. De heer A. Heins neemt in zijn "Beschrijving van Gent" ook het bouwjaar 1878 aan. Het zal waarschijnlijk een smal draaibrugje geweest zijn zoals het eerste brugje aan de Palinghuizen.

De eerste brug werd gelegd bij de verlenging van de Wondelgemstraat en deed dienst tot 1930.

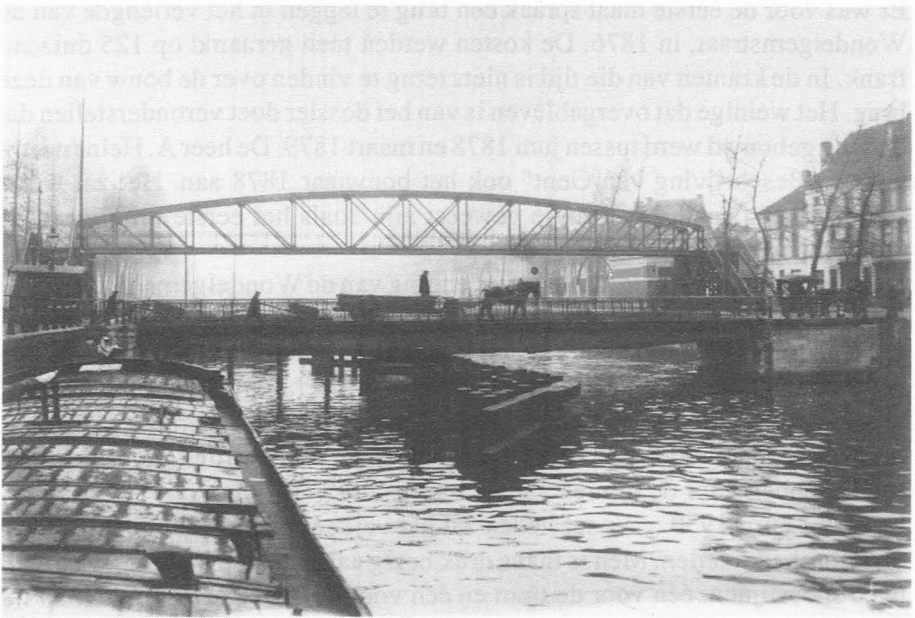
Uit Gazette van Gent, januari 1930 : "De brug over het Verbindingskanaal op het einde van de Wondelgemstraat, zal eerlang vernieuwd worden. De aanbestedingen voor de aanbesteding werden ingediend (31 december 1929). De brug zal door middel van electriciteit opengedraaid worden en een dubbel spoor hebben voor de treinen van de buurtspoorweg."

En op 17 april 1930 : "Vanaf heden zal het verkeer over de Wondelgembrug onderbroken worden. Men is thans druk bezig aan een nieuwe brug, waarover twee spoorlijnen, één voor de tram en één voor de buurtspoorweg, zullen lopen. Het vervoer zal gedurende die tijd over de De Smetbrug moeten geschieden. Men denkt dat de werken ruim anderhalf jaar zullen duren. De voorziene werktijd was 450 dagen."

Vrijdag 3 april 1931 : "De werken aan de Wondelgembrug gaan goed vooruit. Het ijzeren gedeelte van de brug is bij middel van spoorwegwagens ter plaatse gebracht. Zoo'n ijzeren gedeelte weegt maar... 160 ton. De brug, zelfde model als de Verbindingsbrug, zal 35 meter lang zijn en 8,5 meter breed en bij middel van elektrische motoren werken. Het voetpad zal 1,1 meter zijn en het middengedeelte (de rijweg dus) 6 meter. De spoorlijnen voor de buurtspoorwegen zullen er ook aangebracht worden en samen met het mechanische gedeelte zal de brug 165 ton wegen. De aannemers, Cornelis-Fougnes, uit Gent, hopen, ondanks de vele moeilijkheden, einde 1931 gedaan te krijgen. " Het metalen gedeelte werd gemaakt door de firma Bauval (Wiedauwkaai - Gent).

Hun hoop werd niet verhoord, want dat bewijst het volgend artikel :

Op 8-1-1932 lezen we : "Woensdag heeft men de laatste hand gelegd op het middenstuk der Wondelgembrug. Veel moeilijkheden zijn te overwinnen geweest. Het graven van een put, voor het middengedeelte, heeft veel werk gevraagd. Op sommige plaatsen kwam men op modder en slechts wanneer men 11 meter diepte had bereikt, had men vaste zavelgrond. Niet minder dan 50 houten pilaren van 7 meter lengte werden ingeslagen, zodat men ten slotte erin gelukte volop te bouwen. Alles is nu klaar om het ijzeren gedeelte te plaatsen, en naar men mededeelde zal de brug in de maand mei helemaal afgewerkt zijn."

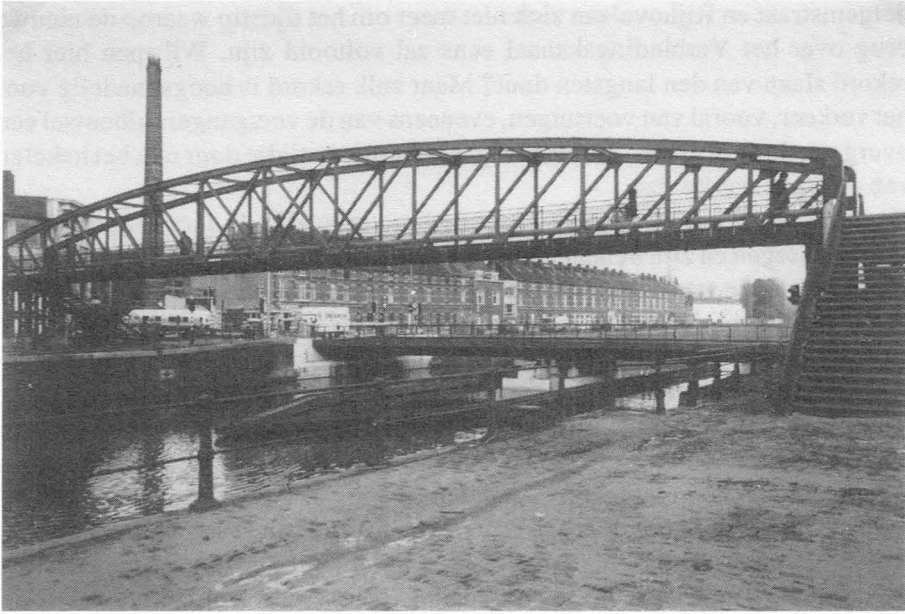

De eerste Wondelgembrug (bouwjaar 1878) omstreeks 1930, net voor ze werd afgebroken om vervangen te worden door een bredere.

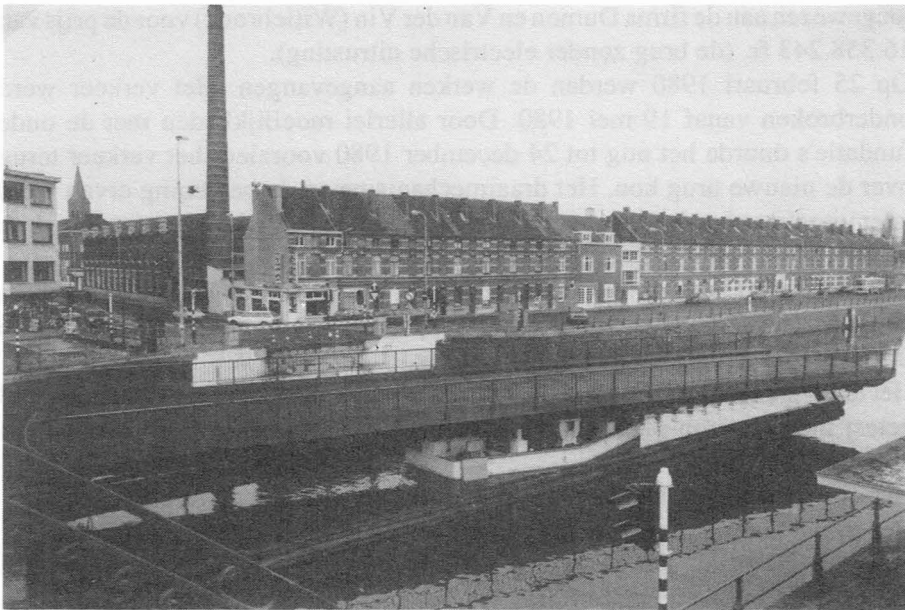

Gand. — Pont de Wondelgem
 Gent. — Wondelgembrug
 Ghent. — Wondelgem-Bridge

De tweede Wondelgembrug.

Tweemaal de nieuwe Wondelgembrug, bouwjaar 1980, gekiekt in 1982.

In dagblad "Vooruit" van 24-8-1932 verscheen het volgende :

"Slakkengang. Heel zeker bekommeren de bewoners van de wijken Wondelgemstraat en Rijnhovelaan zich niet meer om het tijdstip waarop de nieuwe brug over het Verbindingskanaal eens zal voltooid zijn. Wil men hier het rekord slaan van den langsten duur? Maar zulk rekord is hoogst nadelig voor het verkeer, vooral van voertuigen, eveneens van de voetgangers alhoewel een overgangsbrug bestaat." Het artikel gaat zo nog een tijdje door met het hekelen van de trage werkwijze.

Eindelijk, op 2 oktober 1932, wordt de brug ingewijd(?) door burgemeester Van der Stegen en zijn Schepenen, doch ze mocht nog niet in gebruik genomen worden want ze was nog niet volledig afgewerkt! Dit gebeurde één week voor de Gemeenteverkiezingen!

De bediening van deze brug (met elektrische drijfkracht) was in het midden van de brug zelf voorzien. Telkenmale dat de brug diende gedraaid te worden, moest de brugwachter uit zijn (in de winter) verwarmde huisje komen en weer en wind trotseren om de brug te bedienen. Resultaat : de meeste brugwachters hadden de ene verkoudheid na de andere!

De brug, gebouwd door de firma Bauval (Gent) voor de prijs van 3.922.784 fr. werd tweemaal vernietigd : in mei 1940 en in september 1944. De verwoesting was echter van die aard dat ze telkenmale kon hersteld worden.

Van 6-11-1944 tot 21-12-1945 gebeurde de herstelling door de firma's A. Hillaert en de werkhuizen Mahy, prijs : 600.000 fr.

De laatste vernieuwing had plaats in 1980 : de aanbesteding van 1-3-1979 werd toegewezen aan de firma Dumon en Van der Vin (Willebroek) voor de prijs van 16.358.243 fr. (de brug zonder elektrische uitrusting).

Op 25 februari 1980 werden de werken aangevangen. Het verkeer werd onderbroken vanaf 19 mei 1980. Door allerlei moeilijkheden met de oude fundatie's duurde het nog tot 24 december 1980 vooraleer het verkeer terug over de nieuwe brug kon. Het draaimechanisme en de bediening ervan werd later uitgevoerd zodat de scheepvaart slechts einde 1981 deze brug voorbij kon varen.

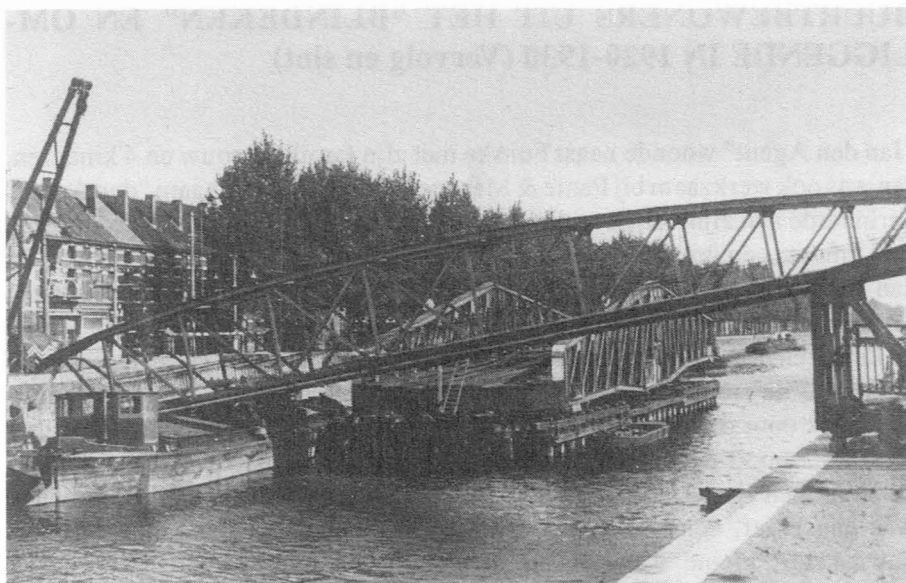
De nieuwe brug werd ter plaatse gebracht op pontons. Het is een metalen constructie waarvan het wegdek, in asfaltplaten, rust op een metalen plaat. Ze is iets breder geworden dan de vorig brug.

Het totale gewicht van de brug bedraagt \pm 120 ton en haar draagvermogen werd getest met het erop plaatsen van vrachtwagens met een totaal gewicht van ongeveer 300 ton.

Het openen en sluiten gebeurt in een minimum van tijd : 3 minuten.

Het aantal keren dat ze gedraaid wordt per dag is zeer wisselvallig : van 2, 3 maal tot 20 maal. De bewaking en bediening van de brug gebeurt door aangestelde brugwachters of draaiers, welke in ploegverband werken gedurende de normale scheepvaarturen.

De bijbehorende voetbrug dateert van 19...

De gedeeltelijk, vernielde Wondelgembrug in mei 1940. Foto Dienst Monumentenzorg.

Ze werd net als de wegbrug tweemaal vernield : op 31 mei 1940 was ze in zover hersteld dat de voetgangers er over konden.

Ze werd vernieuwd van 25-1-1951 tot 15-9-1951 voor de prijs van 693.600 fr.

JAAR	SOORT	Lengte	Breedte van :			PROEF
			rijweg	voetpad	doorvaar	
1878	Draaibrug, hout					
1930	Draaibrug, metaal	37,74	6	2 x 1,1	12,6	300 ton
1980	Draaibrug, metaal	36,6	6,6	2 x 1,2	12,6	
?	Voetbrug	40,75		2,3		
	Staatsbrug					

M. LABYN
('t vervolgt)

BUURTBEWONERS UIT HET "BLINDEKEN" EN OMLIGGENDE IN 1920-1930 (Vervolg en slot)

"Jan den Agent" woonde naast Fonske met zijn familie, vrouw en 4 kinderen. Jan was ook werkzaam bij Pante & Masquelier, maar zijn bijnaam "den Agent" herinnerde aan zijn vorige werkzaamheid. Jan was politie-agent geweest. Hij was immers een grote, stevige man. Helaas, werd hij verslaafd aan alcohol en aan "dreupels" en hij moest het politiekorps verlaten. Als werkmans bij Pante & Masquelier herviel hij nog dikwijls in zijn droeve gewoonte en zijn vrouw en kinderen hadden er veel onder te lijden. Zijn oudste zoon Marcel werkte als helper bij de smid Triphon. Het was een wat achterlijke jonge man (waarschijnlijk door de te vele druppels van zijn vader). De oudste dochter Esther was bijna nooit te zien, ze werkte waarschijnlijk thuis. De tweede dochter Julienne, een viertal jaren ouder dan ik, was ook een weinig achterlijk. Julienne was een braaf, eenvoudig meisje en mijn ouders lieten mij met haar als bewaakster, kleine wandelingen maken in de buurt. Spelen in het St-Elisabeth's hoveke, of eens tot aan het Gravensteen en de Koornmarkt.

In die tijd was ik reeds dol op boten en schepen en met Julienne bleef ik soms lang, vanop de St-Michielsbrug kijken naar het laden en lossen van de toen talrijke binnenvaartschepen die aan de kaai lagen langs de Koornlei en de Graslei. Alles interesseerde mij, laden en lossen, schepen zien aanleggen of door een sleepboot op touw genomen worden. Maar als een sleepboot zijn stoomfluit liet gaan, was ik telkens zo bang en verschrikt dat ik het op een loopje zette zonder om te kijken, tot in het Blindeken waar Julienne, die redelijk zwaarlijvig was, buiten adem, vijf minuten later ook aankwam!

Julienne werkte later in een papierenzakkenfabriek in de Ieperstraat, geloof ik. Maurice, de jongste zoon, was ook een speelmakker, alhoewel een drietal jaren ouder dan ik. Toen hij 14 was studeerde hij aan de beroepsschool Carels en Nicaise voor ajuteur. Hij was een zeer goede leerling, behaalde het gewenste diploma en bracht het verder tot chef ajuteur en mecanicien in een grote Gentse garage. Ik wilde toen ook ajuteur worden!

Het huis naast Jan heeft door meerdere mensen bezet geweest. Juist na de oorlog van 14-18 woonde er een behanger-matrasmaker. Dit herinner ik mij zeer wel. Juist na het verdwijnen van de Duitsers haalde moeder al de weggestopte goederen te voorschijn uit een valse schoorsteen waar de bezetters nooit aan gedacht hadden : koperen voorwerpen en al de wol van de vooroorlogse matrassen. Die was natuurlijk zeer ineengekoekt en moest "getrokken" worden wilde men er terug matrassen mee vullen. Onze behanger gaf ons een eenvoudig toestel om dit werkje op te knappen. Samen met grootmoeder heb ik dan meegeholpen deze grote massa wol en paardshaar terug open te trekken. Ik aanzag dit werk als een spel. Ik was dan maar 5 jaar

oud! Enkele dagen nadien was het gedaan met de strozakken, "kaf" en "zeegras" en sliep iedereen weer op goed gevulde elastische matrassen. Wat een vreugde!

De man verhuisde en in zijn plaats kwam een bediende van de Universiteitsbibliotheek, toen nog aan de Ottogracht. Het was een kleine, ziekelijke man en zijn vrouw zag er ook niet gezond uit. Hun 2 zoontjes, jonger dan ik, werden 2 speelkameraadjes voor mij. Hun naam ben ik vergeten. Ze bleven maar een 4-tal jaren in de straat wonen.

In hun plaats kwamen twee redelijk oude juffers wonen welke in mijn kinderjaren een grote rol hebben gespeeld, voornamelijk de blinde juffer, zuster van de andere. Die blinde juffer was mijn pianolerares! Vader verplichtte mij, toen ik 6 jaar was, piano te leren. Hij zelf kende muziek en was vroeger lid geweest als baszanger in een koorgroep. Hij was dol op zang en opera en met moeder ging hij 3 maal per week naar de Franse Theater!

De juffer was blind geboren. Twee uren per week leerde ik solfège en piano bij haar en dit... gedurende 10 jaren. Eerst woonden de 2 juffers in de Komijnstraat. Nu ze in het Blinden woonden werd dit gevaarlijk voor mij, want mijn lerares kon horen wat ik daar aan het spelen was!

Wel te verstaan dat ik op die leeftijd soms meer lust had met mijn makkers op straat te spelen dan Czerny's of Kuhlau's noten op het klavier terug te vinden! Maar ja, ik moest. Het is pas later dat ik er werkelijk genot van gehad heb, want na Kuhlau, enz. kwamen de sonaten van Mozart, Haydn, Beethoven die ik toen niet verstond, alhoewel ik ze tamelijk behoorlijk kon spelen.

Ik herinner mij wel dat ik in het 2e studiejaar van de Lagere School reeds een klein stukje pianomuziek mocht spelen gedurende de proclamatie! Wat mij nog verwondert is het feit dat een blinde juffer muziek kon leren en goed kon spelen. Ik zie mijn arme lerares nog (ik had er medelijden mee) de les volgen met de vingertoppen van de rechterhand op een Braillegestippeld boek, terwijl ze met de linkerhand boven mijn hand naging of ik het gewenste "doigté" observeerde en mij op de vingers tikte als ik mis was.

Mijn moeder die minder muzikaal was dan mijn vader wou op een gegeven moment dat ik enkele moderne "veusjes" zou leren. Daarom had ze niets beters gevonden - helaas voor mij - dan mij enige lessen te laten volgen bij een andere lerares op de Poel waar ik valsjes, charlestons en zo zou leren spelen. Het duurde niet lang of mijn blinde lerares had het gehoord. Het bleef bij een enkele moderne deuntjes van toen : Valencia, Dolorosa, Sous le Soleil Marocain en Arthemise (waarvan moeder de woorden onder de noten zorgvuldig onleesbaar had gemaakt... wat er mij natuurlijk toe aanspoorde ze trachten te lezen, wat mij gelukte). Voor mijn blinde lerares die ook een kwezelke was, waren al deze muziekjes ontuchtige liedjes en was het doodzonde ze te spelen.

Het was maar toen ik volwassen was dat ik de klassieke muziek en de Beethoven- en Mozart-sonates eindelijk begreep en er het sublieme van waardeerde.

De 2 juffers hadden een gehuwde broer die ook blind was van geboorte. Die was ook pianist maar ging, begeleid door zijn vrouw, piano's stemmen. Waarschijnlijk waren deze mensen van een vroeger welgestelde familie. Mijn lerars gaf ten andere ook lessen aan kinderen van rijke en zelfs nobele families, en ook in meisjeskostscholen. Wat plezant was en mijn vader zeer waardeerde, was het feit dat ik hem op de piano kon begeleiden als hij opera-aria's zong. Zo kende ik veel aria's uit Faust, Le Barbier de Séville, enz. van buiten. Nu nog luister ik graag naar mooie muziek en oefen ik nog mijn arthrose-vingers op de toetsen van een kleine electronische piano. Een met 77 toetsen, 1 per jaar van mijn leven!

Toen ik nog een kleine jongen was woonde naast mijn pianolerares een gezin van 4. Vader en moeder, een zoon Oscar en een dochter die Honorine heette, geloof ik.

Vader was oud-strijder en was gedurende de oorlog brankardier en ziekenverpleger geweest bij het Belgisch Leger. Als iemand uit de straat een kleine kwetsuur of kneuzing opliep, was hij de man om te verzorgen en de genezing te bevorderen. Hij was trambediende, ontvanger, biljetgever op de Gentse electriche trams. Hij ontving dus in het tramrijtuig en met een dik blauw potlood markeerde hij op een lang briefje (hij had er van verschillende kleuren op een plank geschikt), vatte het briefje met een gummi rondeeltje dat bevestigd was aan het ander uiteinde van zijn potlood, scheurde het biljet af om het te overhandigen aan de reiziger. De "souches" van al die biljetten bleven geklemd op een zijde van de plank. Soms gaf hij ons enkele pakjes souches en dan speelden wij "tramcontroleur".

Oscar en Honorine bezaten een wonderspeelgoed, namelijk een toverlantaarn, waarmee Oscar gekleurde glazen platen, vergroot op een scherm kon projecteren. Hij was een 3-tal jaren ouder dan ik. Samen met Guustse en Maurice deden deze drie, de kleinere zoals ik tegen elkaar boksen. Er werd in de straat een "Ring" gemaakt met stokken tussen de kasseistenen, verbonden door koordjes. Onnodig te zeggen dat dit spel gewoonlijk eindigde met een bloedneus of een blauw oog! Met lawaai en soms echte vechtpartijen. Maar ook de familie van Oscar verhuisde.

In de plaats van Oscar kwamen 2 juffers wonen. Zusters waarvan men de ouderdom nooit heeft kunnen raden. Jarenlang heeft men deze twee "kwezels" niet zien verouderen of veranderen. Ze waren zeer beleefd en vriendelijk tegen iedereen. Altijd met dezelfde zwarte kleren hadden zij geen andere bezigheid dan de religieuze diensten te volgen in de St-Elisabethkerk en onder weg hun dagelijkse boodschappen te doen. Deze deftige juffers hebben dikwijls geweldige scènes moeten horen, want naast hun huis woonden twee gezinnen waarvan men niet kon zeggen dat ze aan te bevelen waren.

Ja, twee gezinnen, Vader en Moeder en een getrouwde zoon met zijn vrouw. Vader en zoon waren werkzaam als facteur bij de Post en... geweldige amateurs van jenever. Als zij dronken thuiskwamen ontstonden er dan ook geweldige ruzies tussen man en vrouw, en deze eindigden met slagen en hulpkreten. Ze waren niet onbekend bij de politie!

En op de hoek van de Komijnstraat woonde Colette. Een rond de 60-jarige weduwe die daar een "stamineetje" uitbaatte "In het Gouden Zulleke". Het was een lange, magere, taaie vrouw. In haar klein stamineetje stonden maar een 4-tal tafeltjes en enige stoelen. Op de vloer was een dun laagje wit zand gestrooid en aan elke tafel stond er op de grond een "speekelbakske" gevuld met zand. In die tijd werd er nog veel tabak gepruimd en deze bakjes waren dus wel nodig. Alles gezegd, was het een kalm stamineetje. Men hoorde er zelden twisten of kijven, alleen maar soms Gentse liedjes zingen. Van tijd tot tijd kwam er wel eens een waggelende man buiten die moeilijk zijn weg kon vinden, maar ja, dat is nog het minste!

Boven op het verdiep en op een zolderkamertje woonde als huurster een vrouw "Mietse" en haar zoon Florimond. Florimond was iets jonger dan ikzelf en een van mijn speelmakkers. Maar het was een echte wildeman. Altijd moest hij gelijk hebben en hij kon liegen "dat de stukken er afvlogen" en dat hij zijn eigen leugens geloofde! Het liep dikwijls uit op twisten, scheldwoorden en... vechtpartijen. Meermaals heeft hij mij met een bloedende neus naar huis laten gaan. Niet alleen mijn vader, maar ook niemand anders zouden het gewaagd hebben bij Mietse te gaan klagen. Het arme mens (zij was arbeidster in de vlasspinnerij "La Lys") kon zo gemeen de mensen uitschelden en haar braaf zontje, met vloeken en schreeuwen, laten doorgaan als het slachtoffer van de vagebond met de bloedneus.

Toen wij, nog geen 8 jaar oud, eens aan het spelen waren werd Florimond zwaar gekwetst bij een auto-ongeval; hij liep namelijk een dijbreuk op. De Heer Claeys-Fiévé was de ongelukkige dader. Hij was waarschijnlijk de eerste bezitter van een personenwagen in de buurt. De Heer Claeys zorgde voor alles, Florimond bracht enkele weken door in het hospitaal. Dezelfde heer heeft waarschijnlijk ook gezorgd voor de verdere opvoeding van Florimond. Hij studeerde voor ajuteur-mecanicien en toen ik nog in Canada woonde vernam ik dat hij eigenaar geworden was van een grote Gentse garage. Hij stierf echter vóór mijn terugkomst uit Montreal.

De bewoners van de omliggende straten zijn mij minder bekend, uitgenomen mijn vriendjes en hun ouders natuurlijk.

Een van mijn beste vrienden, Marcel, heeft met mij in dezelfde klas de 6 jaren Lagere School doorgebracht. Wij waren leerling aan de Decrolyschool aan de Begijnhofdries. Marcel was een betere leerling dan ik. Hij bleef steeds de 2e of de 3e, waar ik de 4e of de 5e bleef. Beiden gingen wij ook naar het Athe-

neum, hij in de Nederlandse afdeling, ik in de Franse. Dat mocht omdat mijn vader afkomstig was van Verviers en ik in Parijs geboren werd. Marcel, noch ikzelf eindigden het Atheneum. Marcel werd bediende in een Bank en ik presenteerde mij voor het examen aan de Hogere Zeevaartschool in Antwerpen. Ik werd, helaas, gebuisd in... Geschiedenis. Ik mocht mij het jaar nadien weer presenteren omdat ik geslaagd was in Mathesis, maar mijn ouders die er niet van hielden mij op zee te zien varen, gaven mij geen toelating. Ik werd dan maar leerling aan de Hogere Nijverheidsschool, Afdeling Textiel. Marcel verliet het slechter, hij werd aangetast door Polio en stierf in de jaren 60. Zijn ouders waren goed bevriend met de mijne. Marcel's vader was Stationschef van het goederenstation Gent Rabot. Dank zij hem kregen een viertal jongens uit de buurt een paar afgedankte stalen wieltjes welke dienden om de kabels van de signalen te dragen. Dit liet ons toe elk zijn trotinette op te timmeren. Dat duurde niet lang. Twee sterke planken, enkele nagels en oogvijzen en plaatijzer en onze trotinette was klaar. En of wij er mee speelden. De stalen wieltjes lieten ons niet toe op de ongelijke straatstenen te rijden, maar de lange blauwe vlakke stenen welke dienden als trottoirbordure konden uitstekend gebruikt worden. De voegen tussen twee zulke boordstenen werden door de passages van onze tweewielers meer en meer uitgesleten en verbreden merkkelijk. Het duurde niet lang of de "klak-klak" bij het overrijden van die voegen werd in onze verbeelding het geluid van de wielen van sneltreinen op het spoor. Wij konden lange stroken berijden langs de trottoirs in het Blindeken, de Komijnstraat, de Peperstraat, de Hoogstraat en de afdaling langs de Ramen waar een doorlopend trottoir bestond. In de Hoogstraat reden wij zo snel als de Trams Nr. 3. Van de Hoogstraat naar de Brouwerstraat was er een redelijk steile helling waar wij zonder bewegen, staande op onze trotinette, in volle snelheid naar beneden konden rollen. Het is op die strook dat ik op een zondagmorgen een geweldige val maakte. Ik viel met mijn voorhoofd op de kant van de borduur en bloedde overvloedig. Mijn speeltuig was gebroken en werd niet vernieuwd! De vader van Oscar, de oude brankardier, had werk om mijn wonde te verzorgen.

Twee van mijn beste vrienden, een meisje Micheline ongeveer even oud als ik en haar iets jongere broer Marcel, woonden bij hun grootmoeder, bij iedereen bekend onder de naam van "Marraine". De ouders van Micheline en Marcel kwamen maar van tijd tot tijd. Vader was, denk ik, een hogere techniker in elektriciteit en werkzaam in een elektrische centrale, waarschijnlijk in Zwevegem want later verhuisden mijn 2 vriendjes naar die plaats waar ik eens uitgenodigd werd voor een week-end, toen ik reeds studeerde aan de Indus. Micheline studeerde toen aan de Handelsschool voor Juffrouwen aan de Nieuwenbosstraat, en Marcel begon zijn studies aan de Université du Travail van Charleroi. Beiden maakten mooie carrières. Het zijn de enige vrienden van mijn kinderjaren die ik nog ken en waarschijnlijk lezen zij deze regels. Alle twee, alsook de andere Marcel uit de Komijnstraat, waren zoals ik lid

van een jeugdgroepering met Franse naam "Les Semailles au Soleil". Deze maatschappij organiseerde gedurende de wintermaanden elke zondagmorgen bioscoopvertoningen in de toen bekende "Cinéma Majestic" in de Veldstraat. Wij zagen daar een half dozijn documentaires en een komiek om te eindigen. Ik heb er veel geleerd. Zo kenden wij ook alle films die er gedurende de week werden voorgesteld. En het was juist de eindperiode van de stomme film en het begin van de sprekende films. Zo gingen wij ook kijken naar films met geluidsdecor "Ben Hur", "La Grande Parade" en de eerste zangfilm "Broadway Melody".

De groepering had ook een lokaal waar de jongens en de meisjes de donderdagnamiddag konden samenkomen. Er was mogelijkheid voor de filatelisten om postzegels uit te wisselen, gezelschapsspelen, enz. Men kon ook leren tenten opbouwen in het park. Dit lokaal was in een der mooie herenhuizen gelegen op de Coupure. Ik ging er dikwijls.

Op de dag van de "bootjesvaring" in Terdonck organiseerde de groepering ook de trip daarheen op een sleepboot of een toeristenboot. Dat was ook zeer plezierig. Sommigen keken naar de wedstrijden, anderen speelden den ganzen dag in de weiden op de oevers van het Kanaal van Terneuzen. Maar "Semailles au Soleil" duurde maar enkele jaren en verdween op een mysterieuze manier.

In de Komijnstraat leefden ook nog 3 broers, wilde kerels die minder speelden met de anderen. Hun vader was ook ajuteur-mekaniker en had een kleine garage in een der afgedankte werkplaatsen van de Stokerij in de Brouwerstraat.

Langs dezelfde kant woonde ook een gezin, man en vrouw. Zij heette Godelieve en was, als ik mij niet vergis, hemdenmaakster voor een confectiemagazijn. Ondanks haar lieve naam, kon Godelieve geweldig te keer gaan als een bal bij ongeluk de ruiten van het venster van de voorkamer aan stukken sloeg. Hoe het kwam is moeilijk te zeggen, maar bij mijn weten is dat drie maal gebeurd toen wij "Balle-Chasseur" speelden. De bal werd dan meestal met kracht geworpen om het doel niet te missen! De ouders van de spelers moesten dan samen de nieuwe ruit en de plaatsing ervan betalen.

Enkele huizen verder dan Micheline en Marcel woonde nog een meisje, Cécile, ook ongeveer onze ouderdom, maar zij speelde bijna nooit op straat... en werd "Primus" op haar school. Zoals die gebeurtenissen onlangs werden beschreven in "Ghendtsche Tydinghen" gaf dit in de Komijnstraat aanleiding tot een groot buurtfeest : huis met bloemen versierd, bloemenslingers boven de straat, vlaggetjes, enz. 's Avonds was het voor ons het grote feest. Wij marcheerden, dansten en maakten plezier met papieren Chinese lantaarns die snel vuur vatten door de brandende kaars. Wij schoten ook "Boerenslagen" af en liepen rond met fonkelende vuurstaafjes.

Verder woonde in de Komijnstraat de Heer Claeys, eigenaar van de stokerij en waarschijnlijk van al de huizen die er rond gebouwd waren. Hij woonde in een mooi herenhuis, nu zijn er burelen in ondergebracht. Naast het huis Claeys-Fiévé was er nog een herenhuis bewoond door de familie De Jaegher waarvan nog steeds de koperen naamplaat bestaat. De Jaegher had een atelier rechtover zijn huis waar men kunstmeubelen maakte en misschien nog wel maakt.

Op de hoek van de Komijnstraat en de Ramen bestond een Estaminet dat nu afgebroken is. De naam ervan ben ik vergeten. De baas ervan was een ambachtsman, hij was Meester-Boekbinder en gaf les in zijn vak aan een avondschool. Hij bond mijn nog bestaande "Dictionnaire Larousse" in 2 delen in. Mijn ouders kochten dat in afleveringen die ik nieuwsgierig doorbladerde bij iedere levering.

De Ramen was toen meer een winkelstraat en er waren ook 2 of 3 stamineetjes. In een der winkels kon men van alles kopen : van kloefen tot gedroogde vis. Juist naast de enige grote poort van de Stokerij was de groentenwinkel van Benoni die gehouden werd door zijn vrouw Mietje, een klein vrolijk vrouwtje waarvan men den ouderdom niet kon raden. Altijd slordig gekleed en met uitstekende haren in haar blozend gezicht. Benoni zelf maakte alle dagen 's morgens zijn "tournée" met een stootkar om groenten en fruit te verkopen.

Op de hoek met de Brouwerstraat was een verfwinkel waar men alle benodigdheden verkocht. "Witsel" voor de ruwe koermuren, wit- en verfborstels. Men maakte er olieverf door verfpoeder te mengen met lijnolie en verkocht er ook "esprit de sel", ammoniak, enz.

Het was in die winkel dat ik kennis heb gemaakt met de ammoniakgeur. Nieuwsgierig als ik was, ontstopte ik de fles en stak mijn neus boven de hals... Ik wist onmiddellijk hoe ammoniak rook, toch heb ik de fles niet laten vallen! Ongeveer in het midden van de straat, rechtover de winkel van Benoni, was de winkel van Evelyne waar men linten en passementerie kon kopen. Het huis bestaat nog, ik heb er een gekleurde pentekening van gemaakt. Evelyne was goed bevriend met mijn moeder, ik ging er dikwijls spelen toen ik nog een kleine kleuter was. Ik mocht er alles doen, schuiven openen en met verwonderde ogen al die linten en knopen gadeslaan.

De echtgenoot van Evelyne was machinist op die reuze-stoomlocomotieven van de sneltreinen. Hij werd zelfs instructeur op die monsterachtige stoommachines met wielen van meer dan 2 m. diameter. De dochter, Lieske, iets jonger dan mijn moeder kwam bijna iedere dag, na het middagmaal, thuis bij ons goeden dag zeggen. Het was een mooie, vrolijke jonge vrouw. Later is zij getrouwd met een onderofficier.

De Brouwerstraat was een kalm straatje. Daar woonde een vriendje, Jozef, wiens vader Inspecteur was bij de Geheime Politie. Dikwijls ging ik thuis bij

Jozefke spelen, er was meer plaats in huis en op de grote koer konden wij heerlijk spelen met een driewielvelo. Toen wij beiden 6 jaar waren, gingen wij samen naar school op de Begijnhofdries. Nauwelijks was het schooljaar begonnen of er brak een epidemie uit van de toen zo gevreesde ziekte, de Diphtherie. Jozefke was de eerste die werd besmet en stierf aan de ziekte. Ook een meisje uit de Brouwerstraat liet het leven. Op een nacht vertoonde ik ook de kenmerken van de ziekte. Moeder verwittigde de dokter aan de Hoogstraat die op dit moment in het bezit was van het anti-diphtherieserum. Ik kreeg het serum ingespoten en genas. Maar door de ziekte verzwakt, kreeg ik alle andere bestaande kinderziekten op een rijtje en ik was een goede 3 maanden thuis. Ik herinner mij nog een erge oogkwaal die mij veel heeft doen lijden. Mijn oogleden waren 's morgens samengeplakt en grootmoeder moest met het zachte uiteinde van een duivenpen, in olijfolie gedompeld, zacht over mijn ogen strijken om ze open te krijgen. Ik bleef lange dagen in huis; niemand mocht in huis buiten vader, moeder en grootmoeder. Met weemoed zag ik mijn vriendjes in de straat spelen. Soms kwamen zij aan het venster een goeden dag zeggen. Al was ik nog zeer klein, toch heb ik er mij rekenschap van gegeven dat ik erg ziek was en ik was overtuigd dat ik heel mijn leven lang ziek zou blijven. Om de epidemie definitief te weren moesten school en huis ontsmet worden.

In de Brouwerstraat woonde nog een echte ambachtsman, Theophiel, specialist in het pianomaken. Hij was meestergast in de pianofabriek van Van Hyfte op de Nederkouter.

In dezelfde straat woonden nog enkele confectiethuiswerkers.

Op de hoek van de Ramen, rechtover de verfwinkel, was er een klein winkeltje van een bandagist. Het waren arme mensen. Op een morgen gebeurde er in de winkel een afschuwelijke moord die een grote indruk op mij gemaakt heeft. De zoon van het gezin, een ruwe kerel, heeft er de ontvanger van een bank met messteken gedood. Daarna vluchtte hij met de fiets van het slachtoffer, maar werd dezelfde dag nog aangehouden. Hij werd terdoodveroordeeld. Op de Koornmarkt kon men het uitgehangen vonnis lezen, op een bord geplakt en geflankeerd door twee rijkswachter met de sabel op de schouder. De bekende Gentse schilder Jacques Bergmans heeft het winkeltje nog op doek gebracht.

Op de hoek van ons Blindeke, woonde in de Brouwerstraat een gezin waar de zoon George primus werd in de Lagere School aan de Begijnhofdries. George, een jaar of vier ouder dan ik, kwam ook nooit op straat spelen. Hij was een vlijtige leerling en heeft verder voor onderwijzer gestudeerd, denk ik. Deze primus werd natuurlijk ook in onze buurt gevierd en alle kinderen uit de buurt namen uitbundig deel aan de feestelijkheden. De vader van George was facteur, een kleine zwijgzame man. De moeder, Elvire, was zeer fier over haar zoon, met reden!

De Luxemburgstraat was meer bewoond langs één zijde. De andere zijde vormde de achterkant van de huizen in de Burgstraat die evenwijdig loopt. Meerdere van die huizen waren winkels en hadden een kar of een wagen met paard en er kwamen enkele paardestallen uit in de Luxemburgstraat. Er hing dan ook altijd in dit smalle straatje een aangename geur van hooi, stro... en paarden.

In een van de huizen woonde Gustaaf met zijn vrouw Rachel en 2 kinderen : Lisette, een meisje en een jongere zoon Etienne, 2 goede vriendjes uit mijn kinderjaren. In hun straatje waren zij de enige kinderen en zij kwamen spelen bij hun tante Bertha, de zuster van Rachel, die rechtover ons huis woonde in het Blindeken.

Gustaaf was boekhouder in een Gentse textiel fabriek, een weverij. Het was een grote, elegante man. Hij had een mooie bibliotheek en las zowel tijdschriften over kunst en geschiedenis als over techniek en physica. Toen hij later verhuisde en ik zelf het tijdschrift "Science et Vie" las, gaf hij mij een 10-tal jaargangen van dit tijdschrift uit de jaren '20. Dit heeft mij toegelaten een historisch overzicht te krijgen van de nieuwe uitvindingen zoals auto's, radio's, etc.

Gustaaf had ook een moto met side-car die hij gebruikte om met heel zijn gezin naar het "Heilig Huizeke" aan de Leie te rijden waar hij een kleine bungalow huurde. Ik heb meerdere keren mogen meerijden om in het toen reeds vuile water van de Leie te zwemmen... en uit het water te komen met een zwarte, vuile streep rond de kin!

Naast Gustaaf woonde een arme sukkel, een schoenmaker, die ook op een avond door zijn jonge helper met een hamer werd doodgeslagen om enige centen te roven. Die moord maakte weer veel ophef in de buurt. Jammer dat dit moest gebeuren in een anders zo kalm milieu.

De kleine winkeltjes in de buurt voldeden natuurlijk niet aan al de behoeften van de inwoners. Maar reeds toen was de Begijnengracht een zeer drukke commerciële straat met tal van winkels. Melk, kaas, eieren waren te krijgen in de zuivelhandel gehouden door De Tremerie, de zoon zat met mij in de klas. Wilfried Serck was ook een klasgenoot, zijn vader woonde verder in de straat en verkocht allerhande messen, scharen, enz. Het huis bestaat nog, althans in 1982.

Nevens De Tremerie was er een spekslagerij gehouden door De Rudder. Hoeveel keren zou ik als kleine jongen niet bij "Rudder" geweest zijn om voor het avondmaal een vierendeel leverpâté, geperste kop of een lookworstje te gaan halen? Ook smout kochten wij daar, smout dat toen nog veel gebruikt werd in plaats van boter. Grootmoeder had een recept met verschillende kruiden om dit varkensvet zeer smakelijk te maken. Wat ik altijd met bewondering aanschouwde was de handige manier waarop de slager met een groot

mes, fijne sneden kon snijden uit een grote gekookte hesp met het been er nog in. Dat zag er veel lekkerder uit (en het was fijnere kost ook) dan de nu in plastic voorverpakte hesp uit de grootwarenhuizen. De Rudder verkocht alle soorten vers varkensvlees en worsten en "bloenden".

In de Begijnengracht vond men ook een fotograaf. Er was ook nog de bekende winkel Soudan waar men een grote keuze van behangpapier kon vinden. Een grote verfwinkel "'t Scheepke" was er ook, die had een mooi uithangbord. Dichtbij waren dan ook nog fijne kruidenierswaren te koop in "De Zwarte Kat".

In een papierhandel ging ik dikwijls mijn kwartje "zondagsgeld" verteren aan mooie prentkaartjes over "De Geschiedenis van Rome" of andere "pozekes". Op de hoek met het St-Elisabethplein, daar waar Tram N°1 een grote bocht maakte om de Burgstraat binnen te rijden en dichtbij de trottoir kwam, was de winkel "Brabo" waar ik mijn eerste "Trenchcoat" kreeg.

De Burgstraat was iets minder commercieel. Op de hoek met de Peperstraat was er De Paepe, een grote winkel "Behanger en Decoratie" met uitstalramen in de Peperstraat en in de Burgstraat.

Rechtover De Paepe was er een groot- en kleinhandel in ijzerwaren en allerhande gereedschappen. De Keyser was de naam, geloof ik. Er was ook een bakker-pâtissier, een beenhouwer en een electricien. De Hoogstraat was ook kalmer. Daar kwam ik gewoonlijk in 2 winkels : op de hoek met de Ramen kocht ik soms "sneukelderije" bij Schaubroeck, en op de hoek van de Houtlei, schuins daarover, was er een Delhaize. Daar kochten wij koffie, de winkel was daarin gespecialiseerd en er hing altijd een rijke geur van gebrande koffie. Verschillende soorten koffie waren gerangschikt in grote, rood geverfde metalen potten met deksel. De dame die bestelde was een goedhartig, zeer beleefd mens. Haar naam was Fecheyr als ik het goed heb onthouden. Iedere keer dat ik er ging kreeg ik enkele "spekken" in een driehoekig papieren zakje. Op de Poel was er toen de boekhandel Bayens waar ik, samen met moeder, een of ander boek mocht kopen... als ik braaf geweest was. Telkens ik daar langs kwam kon ik niet nalaten enkele minuten voor het uitstalraam te staan om de titels te lezen van de aantrekkelijke boeken die er lagen. Een manie die ik nog altijd niet verloren heb!

Waar ik graag ging, alhoewel het een apotheek was, was bij de Heer Van Wynendaele in de St-Michielsstraat. Een reeds bejaarde, zeer beleefde man met indrukwekkende baard. Ik ging er regelmatig de kleine poedertjes tegen de hoofdpijn halen voor mijn grootmoeder. Ik zie nog altijd de apotheker het goedje klaarmaken in een mortier, het witte poeder uitgieten op een groot papier en gelijkmatig verdelen in 12 kleine hoopjes en die dan afzonderlijk verpakken in kleine op een speciale manier gevouwen papiertjes. En iedere keer dat ik er ging kreeg ik een "cornetje" met enkele jujube-bonbons! Een andere winkel waar ik nog een goede herinnering aan over hou, is een papier-

handel gehouden door 2 juffers, 2 zusters waarschijnlijk. Ze waren altijd deftig in het zwart gekleed, waren zeer beleefd, en de winkel was krakend proper. Er heerste de voor mij aangename reuk van papierwaren, schrijfboeken, potloden en zo meer.

Van een heel andere aard waren de twee snoepwinkels dicht bij de school aan de Begijnhofdries. De ene op de hoek van het St-Elisabethpleintje was proper en net gehouden, een klein winkeltje. De tweede in een der eerste huizen dicht bij het Proveniersterstraatje, aan de nu genoemde Rodenbachstraat was veel groter, maar alles was er slordig en de vrouw die er heerste was ook niet zo netjes! Ze had het ten andere zeer druk en moest 's middags, vóór het hernemen der lessen een massa jongens in het oog houden die langs alle kanten snoeperijen aan het kiezen waren. Wat het meest werd gekocht in die tijd waren kleine reepjes melkchocolade "Senez Strubelle" in rood papier met gulden letters verpakt. Dat kostte een kwartje en binnenin zat er een gekleurd prentje met de afbeelding van een of ander groot of historisch man uit de Belgische Geschiedenis. Er waren er 100 verschillende en iedereen wilde de hele serie in zijn bezit krijgen. Wij allen hadden onze prentjes met een elastiekje samen gehouden en onder ons was het een dagelijks uitwisselen. "Geef mij ne Van Artevelde veur nen Ambiorix." Zelfs gedurende de lessen werden zó historische personages onder de banken uitgewisseld.

Wat kochten wij daar nog? Zure, groene "muiletrekkers", zwarte rollekens "kousebanden" en "rekkers". Ook knikkers. Knikkers werden ook uitgewisseld : "k Geve twaalf moarbels veur euwe schuune gruute gloaze bolleket." Dat was voor de vaste winkels. Maar vele handelaars kwamen ook "op tour-née" hun waren aanbieden met stootkar of met paardekar of -wagen, zelfs met een ezelskar. Elke dag bracht dit in de buurt een zekere bedrijvigheid die ik wel eens zal vertellen.

Jaime JURDAN

ERRATUM

In het artikel "Toen de wegenwerken op de Poel en Sint-Michielsplein een stuk ver verleden blootlegden" in Gh. T. 1991 - Nr. 5 zijn er 2 fouten geslopen. Bij de illustratie op p. 260 wordt er gesproken over het "Schokkelbroersvestje". Vele lezers zullen wellicht die overbodige I over het hoofd gezien hebben.

Vervelender is het foutje op de 1e en 2e regel van p. 269 waar Sint-Michielskerk staat i.p.v. Sint-Michielswijk.

Misschien best onmiddellijk verbeteren?

GENSCHEN WOORDE EN UITDRUKKINGE

Deel II

Kaak, kaak, nen twiedekker !

Gij keun toch oardege dijngen uit u mèwe schudde... woar lierde gij daa?

Hier maakt de tekenaar toespeling op zichzelf. Vaak spraken kijkers hun bewondering uit over het gemak waarmee hij "peet-ses" tekende en gekke situaties uit zijn mouw schudde : "Jij kunt toch rare zaken uit je mouw schudden... Waar leer je dat?"

Lange Rietstraete

Is onbestaande te Gent, alhoewel de Rietstraat in de Rabotwijk van de Wondelgemstraat naar de Elsstraat loopt. Het is de buurt waar Gill. van Geert en schrijver dezès - toen nog onbekenden voor mekaar - hun jeugd doorbrachten. Verder telt(de) Gent nog verscheidene "Lange" straten zoals de Lange Krevelsteghe, de Lange Kalverstraat, Lange Crevelstraat, Lange Meire, Lange Munt, Lange Schipgracht, Lange Steenstraat, Lange Kruisstraat, Lange Boomgaardstraat en Lange Violettenstraat.

't Wijf zit bluut

Syn. : "Een koarte bluut hên" : maar één kaart van dezelfde kleur hebben, hier het "wijf", de vrouw of "dame". "Bluut stoan" is alleen staan. "*Ende met alder haesten hem in tijds voor de andere te plaetsen vinden, vreesende te late te commen oft bloot te staen.*" (1607-Kerck Boecxken)

Ge zijt ne vuile plankierkoarter (...)

Hier wordt gealludeerd op de kinderen die op het "plankier" of het trottoir tegen de gevels zaten te kaarten. Wordt gezegd van iemand die weinig of niets van kaarten afweet. Wordt ook schertsend, spottend of verwijtend gezegd van een speler die bij toeval slecht speelt. Syn. hiervoor zijn : "strontkoarter, snuifkoarter, snuifspeelder, blokspeelder". Blok slaat hier op een kort, dik en zwaar stuk hout, een dikke balk, een boomstam of een tronk. Zo zei men : "Ge meugt op den Dok op de blokke goan spelen". Daar lagen vroeger nl. veel blokken,

zowel op de grond, als in het water. De kinderen van de Muide en Meulstede kwamen er vaak op spelen. De betekenis is dus dat diegene die slecht kaart speelt, beter met de kinderen kon gaan spelen dan met de grote mensen te kaarten. "Snuif hên" of "snuif betiekenen" is niets hebben, niets betekenen.

(...) en ne zeurzak doorbij

Syn. : "zeurkonte, zeurgat, zeurbrokke, zeurkluut, zeurderigge, zeurster". Afl. : "Zeurderije, zeurzakkerije". Zeuren betekent hier niet : veel en lang over iets zaniken, doch bedriegen in het spel. "Zeuren komt van leuren", zei men. "Leuren" betekent te loor gaan of : wat men door vals of bedrieglijk spel gewonnen heeft, gaat te loor.

Technische gegevens over "Kaak, Kaak, nen twiedekker. Bijien geschart en getiekend deur **Gill Van Geert**. Uitiengelijd en gexpliekeerd deur **Eddy Levis**.

Technische gegevens

Samenstelling : kaft + 160 blz.

druk : kaft recto zwart met witte tekst
binnenwerk recto/verso zwart

lettertype : Memphis Medium

illustraties : 44 getekende platen en 3 foto's

papier : kaft : wit Kromekote 250 gram eenzijdig glanzend
binnenwerk : Maco mat 135 gram

formaat : 21 x 29,7 cm

afwerking : 800 exemplaren gebrocheerd met geplastificeerde kaft
200 luxe exemplaren gekartonneerd met zwarte balachron
bedrukt in goud en zilver met papierwikkel waarvan 100 ex.
genummerd van 1 t.e.m. 100 en gesigneerd

drukkerij : Bestuursdrukkerij Schaubroeck n.v.
Steenweg Deinze 154, 9810 Nazareth

uitgever : A. Vermeylenfonds - Gent in eigen beheer.

verkoopprijs : gewoon exemplaar 700 fr.
luxe exemplaar 1200 fr.

bestelling : door overschrijving op rekening G-bank 290-0237864-41
van het A. Vermeylenfonds Gent, Spellewerkstraat 20, 9030
Mariakerke-Gent met vermelding : "Kaak, kaak, ..."

afhalen : Op het Nationaal Secretariaat van het A. Vermeylenfonds,
Tolhuislaan 88 (recht over N.T.G.-Tolhuis) tijdens de kantooruren.

tel. (091)23 02 88

fax. (091)23 72 08

Inhoud

- Woord vooraf door G. Temmerman, burgemeester der stad Gent
- "Kaak, kaak, nen tweedekker" inleiding door E. Levis
- "Kijk, kijk, een tweedekker" (vertaling voor buitenlanders) E. Levis
- "Een bee(i)tse Gens" door prof. dr. J. Taeldeman (R.U.G.)
Faculteit van de Letteren en Wijsbegeerte
Seminarie voor Nederlandse Taalkunde en Vlaamse Dialectologie
- "Bericht an de pennelekkers, d'azijnpissers en d'hoarklievers"
- "Gent van maa" liederentekst van Freek Neiryneck
- Afkortingen
- 44 getekende platen met bijhorende uitleg, synoniemen, eventueel oorsprong, gedocumenteerd met uittreksels uit oude spreuken, Gentse literatuur, toneelwerken, liederen, fonoplaten, enz...
- Alfabetische trefwoordenregister op hoofdwoord
- Bibliografie/discografie
- Biografische gegevens
- Inhoudsopgave
- Colofon

Vraag van de auteur

Wie een "tonge mee lijtses" heeft en nog meer synoniemen kent of waardevolle informatie bezit gelieve ons die door te geven :

Eddy Levis, Knotwilgenlaan 2, 9032 Wondelgem-Gent

tel. 091/539470

Bij een eventuele tweede druk zal daar rekening mee worden gehouden.

(t vervolgt)

PUZZEL 1991

Ziehier, we zijn er terug met onze traditionele "kwies". Als een hymne is hij dit jaar opgedragen aan een groot man, die ons veel te vroeg verlaten heeft. Voor ons - en dit is misschien persoonlijk - is hij ergens verbonden met het 19de eeuwse-begin 20ste eeuwse Gent, alhoewel hij zeer veel over vroegere perioden wist. Om die redenen benaderen we deze maal de grote figuren die geboren of geleefd hebben in dit industrieel tijdperk. We gaan dan ook direkt van start :

- 1) Zelf lang een kolonie geweest zijnde was de 19de eeuw voor België het koloniale tijdperk. In deze optiek trachtte deze Gentse diplomaat (1809-1872) van Leopold I in 1837 Kreta voor België te winnen. Na onderzoek naar een mogelijk winst uit de zgn. Opiumoorlog tussen Engeland en China ging hij naar Ethiopië om er territoriale concessies te verwerven (maar in werkelijkheid om de bronnen van de Nijl te vinden). In 1845 regelde hij de problemen in Guatemala, die gekomen waren door de vestiging van Belgische kolonisten, die er een koloniaal imperium wilden opbouwen. Het was tevens hij, wiens voornaam we vragen, die in 1856 onderhandelde om Filips van Vlaanderen, zoon van Leopold I, op de Roemeense troon te helpen; doch hij werd hiervoor bedankt. In 1865 werd hij tijdens de regeerperiode van Maximiliaan van Oostenrijk, keizer van Mexico, en Charlotte, dochter van onze Leopold II, minister van Mexico. Tijdens de onderhandelingen van de aankoop van de Filippijnen stierf hij op 18 september 1872 in Madrid.
- 2) Deze overbekende Franse schrijver (1821-1867), vriend van Balzac, Nerval, Gautier en Banville was de eerste die de nieuwe esthetische conceptie zag in de schilderkunst van Delacroix. Onbegrepen en genegeerd droeg hij in 1857 aan Gautier het later gecensureerde "Les fleurs du mal" op, een zwanenzang van smart, ellende, ondeugd en waarbij gezocht wordt naar het verlangen van een door de dood gekweld geweten, een plezierige mens dus. De minachting dreeg hem als een banneling naar België, waar hij schreef dat hij in Gent veel mooie dingen zag in de kathedraal, o.m. de mausolea. De Gentenaars zelf beschouwde hij als een barbaars volkje, dat leeft in een sober, oud stadje als opstandige boerenkinkels, die zich nogal afzonderen en spelen alsof hun stadje een hoofdplaats was. Een vriendelijk "iemand", maar zo hoor je ook eens van "iemand" anders wiens achternaam we willen weten.
- 3) Deze Franse schilder, die beschouwd wordt als de belangrijkste neo-classicist (1748-1825) en die (als hofschilder van Napoleon) als banneling in Brussel verbleef, droeg onze stad toch een warmer hart toe, want enkele

weken voor zijn dood schonk hij als aandenken en als blijk van erkentelijkheid vier tekeningen aan de Société royale des Beaux-Arts et Littérature de Gand. We vragen de achternaam van deze gever.

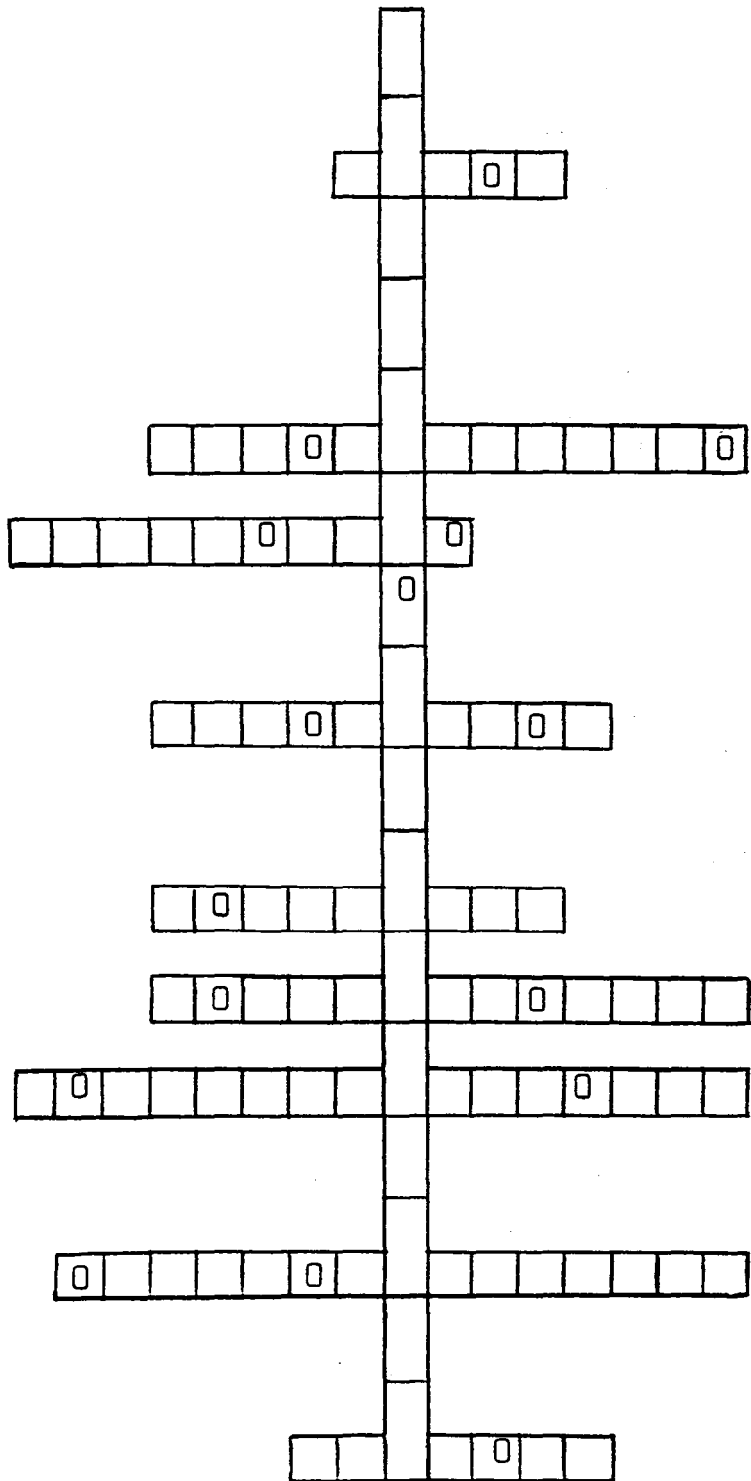
- 4) Deze Gentse prof. in de fysiologie (1851-1935) aan de unief te Luik hield zich bezig met bloedstollingen, bloeddruk, hartwerking, bloedplasma, de koolzuurverhoudingen, de warmteregulatie bij de homeothermen (zoals de mens), alsook met flora en fauna, mineralen (pyrolusiet) en archeologie (prehistorische bijl). Hij schreef : "Ik ontleed inktvissen, bewaak inktvissen, straf inktvissen, kweek inktvissen, droom van inktvissen en praat alleen nog over inktvissen. Door al deze verschillende onderwerpen leek deze heer, wiens achternaam we vragen, wel iets weg te hebben van een inktvis.
- 5) Deze Gentse prof (1846-1893), alweer, wiens familienaam we graag zouden geschreven zien, vond de meteorograaf uit, waardoor men nauwkeuriger de atmosferische toestanden kon waarnemen. Hij bracht als eerste de weersvoorspellingen op isobaarkarten. Om het telemeteorologisch systeem goed te laten functioneren moest de trage telegrafische verbinding verbeteren. Daarom vond hij eventjes het vernuftig anti-inductiesysteem uit waarbij dezelfde draad tegelijkertijd kan gebruikt worden voor telefoongesprekken en voor telegrafische boodschappen. Verder werkend op deze uitvinding vond hij de fonische multiplex telegraaf uit.
- 6) Deze Oostenrijkse-Tsjechische schrijver wiens naam we vragen (1875-1926) wordt beschouwd als één der belangrijkste vertegenwoordigers van de neo-romantiek. Na een breuk tussen hem en Rodin, wiens secretaris hij was, vertoefde hij hoogstwaarschijnlijk op aanraden van Verhaeren in ons landeken. Op 15 en 16 augustus verbleef hij te Gent, dat hij uitbundig, prachtig en praalrijk vindt en tevens het gedicht "De Marien-Prozession" aan wijdde (De O.L.Vrouwprocessie in het Klein Begijnhof).
- 7) Deze Gentse ingenieur (1879-1944) van Luikse afkomst werd al spoedig directeur van de Nationale Fabrik te Herstal. Tijdens de eerste wereldoorlog fabriceerde hij draagbare wapens voor het Franse leger in een enorm hoog produktietempo, door de onderdelen te laten vervaardigen in verschillende fabrieken en te assembleren in één fabriek. Dit revolutionaire systeem draagt dan ook zijn naam. Al vlug produceerde hij ook mitrailleurs en vliegtuigmotoren. Tijdens het interbellum was hij eerst directeur en daarna gouverneur van de Generale Maatschappij. Tijdens de tweede wereldoorlog wist hij de economische en sociale koopkracht in België in stand te houden, waardoor voor de omstandigheden de levensstandaard aanzienlijk goed mag beschouwd worden. Voor deze vaderlandse liefdadigheden werd hij op 18 februari 1944 vermoord. We vragen de volledige naam.

- 8) Deze kanunnik (1863-1924) geboren te St.-Niklaas, wiens volledige naam we willen zien staan, studeerde te Leuven, waar hij in 1890 doctor in de natuurwetenschappen was en tevens belast werd met de oprichting van een hogere technische brouwerijschool. Als prof aan de Gentse unief ontdekte hij de chiasmotypen. Hij bestudeerde in 1909 de verbindende erfelijkheidsprocessen en meer bepaald de manier waarop chromosomen van de ouders zich verbinden tijdens de meiose. Deze theorie ligt dan ook aan de basis van de erfelijkheidsleer.
- 9) Kunstzak(k)en : Deze Genste Douanier Rousseau was niet alleen kunstschilder (1815-1897), maar ook mecanicien, huisschilder, bankier, fotograaf en uitvinder van een vliegtuig. Toen hij exposeerde in winkelatalages en herbergen sprak heel Gent over hem. Zijn werk werd bestudeerd door Frits Van den Berghe. O, ja, we vragen zijn volledige naam.
- 10) Deze was een Gentse componist (1874-1923) en we vragen zijn familienaam. Na zijn opleiding als violist aan het Gentse conservatorium werd hij organist in de St.-Jacobskerk, de Jezuïetenkerk en het stadhuis te Gent. Bekend zijn zijn improvisaties bij het afrollen van stomme films. Deze Vlaamse melodist van "Moederken alleen", "De Dulle Griet", "Over de golven" en "De torenwachter" was samen met Paul Boudri de stichter van de Winterconcerten te Gent. Zijn bekendste werk is de opera "MARIKE VAN NIJMEGE". Opgepast, ga niet voort op de afwijkende spelling van zijn grafscript.

Wat nu gezongen!

Hierna ziet men een soort van totempaal opgebouwd met rechthoeken, deze heeft echter niets te maken met de zgn. Vrede van Gent tussen de Amerikanen en de Engelsen. In alle rechthoeken, zowel de horizontalen als de gemeenschappelijke vertikaal past maar één juist antwoord. In elk vakje plaatst men telkens één letter en de ij telt tevens voor één letter. Indien de volledige naam gevraagd wordt, geef dan eerst de voornaam en daarna de familienaam. Alle woorden schrijft men aan elkaar en (koppel)tekens zijn weggelaten, vb. Thijs de Marche de Saint-Claire zou in een rechthoek (indien deze gevraagd was) geschreven worden als THYSDEMARCHEDESAINTCLAIRE. Nadat alle antwoorden ingevuld zijn neemt U de letters die in een O staan. Met deze letters vormt men de naam van een voor ons tijdschrift belangrijk persoon, een naam die trouwens altijd zal verbonden blijven aan Ghendtsche Tydinghen.

Als antwoord geeft U in de eerste plaats de namen op in de volgorde van de vragen en uiteraard geeft U ook de naam van de hoofdvraag, die U voor 31 december 1991 stuurt naar ons redactieadres : Lijnmolenstraat 149, 9040 Gent.

Ook deze maal kunnen we inkomen op reacties zoals : "ze moesten de puzzelaars een medaille geven van moed en zelfopoffering". Zelf zouden we graag degene die de eindstreep halen de orde geven van de "lochte" Genteneers, maar dat ligt niet in onze bevoegdheid. Diene kwiesmaster ès zot zeker?", fout, hij maakt de anderen gek. Gelukkig zullen ook wij binnen 100 jaar vermeld worden onder de grote personages, die - in het spoor van Keizer Karel - zijn stadsgenoten het moeilijk maakte. Gaat dat zo verder zal men zich afvragen? Wel het wordt nog erger, want alle Vlaamse quizmasters hebben besloten om een gemeenschap te stichten onder de waarschijnlijke benaming "de broeders van de pennententie" of mogelijks onder een ander merk. Met zekerheid volgt hieronder een naschrift van de Redactie, maar daar kunnen wij nu niet op reageren, daar we dit maar eerst onder ogen krijgen bij de publicatie. Wie zei ook weer, het venijn zit in de staart?

No comment.
De Redactie

Uw quizmaster

oudheidkundig nieuws

Alfons Van Werveke (1860-1932), onderwijzer, later Adjunct-Stadsarchivaris en Conservator van het Museum voor Oudheidkunde, was van jongsaf sterk geïnteresseerd in het Gents verleden.

Gedurende 27 jaar zou hij in het blad "Het Volksbelang" artikels schrijven over Gentse historische onderwerpen. Een schat van informatie die ook, nu nog, zeer het lezen waard is.

Hoeveel van onze lezers hebben ooit die bijdragen gelezen? Wij vermoeden bitter weinig.

Als het past, zullen we zo nu en dan eens een van deze artikeltjes herpubliceren, zonder iets aan de spelling te veranderen.

Het volgend artikeltje werd gepubliceerd in "Het Volksbelang" van 9 januari 1909 en gaat over

Het Klooster van Deinze, sedert 1793 Krijgsgasthuis

Den 15 December 1908 werden aan de heeren ondernemers Van Herreweghe en De Wilde aanbesteed, voor de som van 136,577 frank, de veranderingen en vergrooing van het krijgsgasthuis, sedert 1793 gevestigd in de gebouwen van het klooster van Deinze. Het zal niet ongepast zijn, op het oogenblik dat de oude kerk en andere gebouwen langs de Ekkergermelaan gaan verdwijnen, een

beknopt overzicht te geven van de geschiedenis van de gemeenschap en haar gebouwen.

Het klooster van Deinze dankte zijn naam aan de omstandigheid, dat het tot 1578 gevestigd was te Deinze. Het heette eigenlijk het klooster van Sinte Margareta te Bethlehem, welken naam het overgeërfd had van het oud Begijnhof van Deinze, dat nog in 1404 bestond, doch kort daarna werd ontbonden. In 1423 verkregen Jacob van den Haste en eenige andere poorters van Gent wat nog overgebleven was van het oud Begijnhof en bouwden aldaar een kapel en verschillende huizen ten behoeve van een klooster van Augustinessen, dat de Schepenen van Gent ten jare 1427 onder de bescherming der stad namen.

Jan de Scuweleere, een priester, dien de nonnen in zijn ouden dag verzorgd hadden, schonk hun zijn woning op de Recolletteleie, welke sedertdien als "herberg" of toevluchtsoord gebruikt werd, als de nonnen te Gent het linnen garen en het lijnwaad kwamen verkoopen, dat ze in hun klooster vervaardigden. In 1458 hadden ze hierdoor moeilijkheden met de pachters van de "queilloete", die beweerden, dat ze, evenals de poorters, daarvoor de belasting moesten betalen, wat echter door de Schepenen niet werd toegestaan.

Het klooster verkreeg in 1468 de officieele bescherming van hertog Karel den Stoute, die hun toeliet, ten teken van dien, zijn wapen op hun huizen en eigendommen te plaatsen.

De door Van den Haste gestichte kapel werd in het midden van de XVde eeuw door een kerk vervangen op kosten van Simon van Lalaing, ridder, heer van Montigny en Hantes, overleden in 1476. Zooals het dikwijls gebeurt, werd in het midden der XVIIde eeuw, toen de monniken van St-Pietersabdij het kort begrip van de geschiedenis des kloosters te boek stelden, alleen dezen laatsten weldoener, een edelman, vermeld; maar den naam van den waren stichter, die bovendien nog al zijn goederen te Deinze aan het klooster had bezet, een gewoon burger, was vergeten!

In 1477 kochten de nonnen hier te Gent een huis aan Sint-Martens te Ekker-gem, dat voortaan tot "refuge" zou dienen. Ten jare 1503 werd het door den aankoop van een tweede huis vermeerderd en in 1520 door dien van een daarachter liggende stuk grond.

In 1530 woonden in het klooster te Deinze 44 nonnen, 102 zusters, 2 novicen, 1 prior, 3 priesters, 2 leekebroeders en 12 knechten. Toen nu de heer van Fiennes, gouverneur van Vlaanderen, geruchten had vernomen nopens het ongeregeld leven van de godsdienstige gemeenschap, deed hij, op last van de landvoogdes, Margareta van Oostenrijk, een onderzoek instellen door de priors van de Predikheeren en het klooster van Galilea en den pater van de Jeronimieten, die echter alles in regel bevonden.

Van den beeldenstorm van 1566 had het klooster van Deinze, evenals zooveel andere erg te lijden : de versieringen van de kerk werden gebroken, de vensters stuk geslagen, evenals eenige schilderijen. Een man van Komen, die de aan-

voerder was geweest, werd 11 December 1567 op de Korenmarkt gehangen. Ook gedurende de volgende jaren had het klooster veel last van de Spaansche soldaten, en bij den opstand van 1578 werden de nog overgebleven nonnen van hun bezittingen beroofd. Wel werden ze bij "intercessie van mijnheere den prince van Orangien, graven van Nassau," den 17 December opnieuw in het bezit van hun klooster gesteld, maar ze moesten weldra weer uiteen, en de gebouwen werden gedurende het Calvinistisch bewind verwoest.

Na de overgave van Gent aan de Spanjaards (September 1584), vestigden de nonnen zich voor goed te Gent in hun refuge van Ekkerghem. In 1611 werd het Gothisch kerkje gebouwd, dat een vijftal jaren geleden van meestal zijn ogiefvensters en zijn torentrapje werd beroofd, en weldra gaat afgebroken worden. Den 6 September 1642 werd de eerste steen van de nog heden bestaande Renaissance gebouwen gelegd.

Toen de nonnen goed gehuisvest waren, wijdden zij zich aan het onderwijs. Ze hielden een kostschool, die in 1715 34 inwonende leerlingen telde. Daardoor werd het klooster zeer welstellend, zoodat het in staat was de toen bij geestelijke vereenigingen algemeen heerschende zucht naar het bezit van kunstvoorwerpen naar hartelust te voldoen.

Evenals de abdijen en kloosters van Sint-Pieters, Boedeloo, Nonnenbossche, Rijke Klaren, enz. was, op bevel van Jozef II, het klooster van Deinze een echt museum. Toen het in 1783 werd ontbonden werden openbaar verkocht 185 schilderijen op doek, 81 op paneel, 1 op koper; op doek waren 5 portretten van oversten, 1 van een non; op hout een Verzoeking van den H. Antonius en twee stukken met luiken; daarenboven kregen de zusters nog 68 schilderijen mee naar huis, buiten de 220 gulden schadevergoeding.

Gedurende de Brabantsche omwenteling (1790) werd het klooster heringericht. In 1793 stonden de nonnen een gedeelte van hun gebouwen af aan de Oostenrijksche regeering om tot krijgshospitaal te worden ingericht. Het volgende jaar werd de godsdienstige vereeniging door de Franschen ontbonden en al de gebouwen zijn sedertdien als gasthuis voor de soldaten onzer bezetting gebruikt geworden.

A. VAN WERVEKE

BESCHERMLEDEN 1991

Guy Versmessen (2500)
Edmond Cocquyt (2000)
Georges Delori (2000)
Marcel Van den Kerchove (2000)
Solange De Stoop (2000)
Mw Van de Putte Charles (1500)
Willy Van Mossevelde (1500)
Dr. Eric Salminen (1400)
André De Somville (1200)
Dr. Charles Vuylsteke
Dr. André Maenhout
Christian Scheiris
Dr. Roland Marlier
Georges Walraedt
Paul Hebbelynck
Prof. Dr. Eric Van de Velde
Luc Bauwens
Philippe Proost
Jacques Vermeulen
Arie Parlevliet
Freddy Hoste
Leon Martens
Charles Van Hecke

John Leten
Diana Van der Haeghen
André Rasson
Roger Dekeyser
Jacques Redel
Louis Peeters
Kredietbank N.V.
Piet Van Eeckhaut
Louis De Vloo
Lucien Detemmerman
Philippe Verjans
Jozef De Maertelaere
Charles Dael
Dr. Roland Heughebaert
Walter Abbenbroek
Alexis Janssens
Albert Preys
J.P. Peckstadt
Dr. Eric Veys
Marcel Verspeeten
Pierre Hebbelynck
Philippe Hebbelynck
Jacques Monsaert

STEUNENDE LEDEN 1991

Jean Tytgat (900)
Ernest Pynaet (800)
Bernard Cruyt (800)
Frank Meert (800)
Robert De Kezel (800)
Dr. Gontran Steyaert (800)
Ir. Gustave Veeckman (750)
Prof. Dr. A. Comhaire (700)
Ir. A.J. Impens (700)
Felix Waldack (700)
Michel Noppe (700)
Ferdinand Handovsky (700)
Jean-Pierre Quintyn

Armand Blondeel
Mw Mortier-Haesaert
Roger Moreau
Fernand De Coninck
Mw Van Assche-De Man
Gerald Mc Hugh
Suzanne Vander Gracht
Jan De Vleeschouwer
Jules Waeri
Erik Vandenbroele
Gustave Vanderlinden
Marc Stepman
Paul Van de Voorde

John Van Hulle
Jean Steenbrugge
Diane Sarteel
Lucien De Reu
Mw De Reuse-Claeys
Yvan Piqué
Ateliers Charles Fassin en Zn
Willem Van de Velde
Herwig De Munnynck
Fernand Beke
Albert Ylen
Raf van den Abeele
Pieter Spanoghe
Dr. Willy Lambein
B. van der Schelden
Arthur Steenbrugge
Mw Piton-Van Geluwe
Maurice Himschoot
Amedee Velleman
Gustaaf Van Audenhove
Pierre Tytgat
Jean-Pierre Van der Stock
Prof. Em. Dr. Pieter Braeckman
Mw Steels-De Visschere
Adolf Bucqué
René Rodrigues
Fernand De Rockere
Luc Devriese
Serge Pauwels
Jean Libbrecht
Lucien Casteels
Guy Herckenrath
Karel Ossieur
Robert De Rudder
Herman Hollanders
Leon Elderweirt
Robert De Brauwer
Denny Baete
Mw Clement-Van de Wynckel
Gilbert Gassée
Prof. Dr. Alexander Evrard
Adolf Delantsheere
Raoul Buysse

Frank Ödberg
Mark Rummens
Suzanne Hiernaux
Norbert Verhasselt
André De Cuyper
Roger Verbeken
Dr. Thierry Goetghebuer
Mw Bastin-Van Sevenant
Leopold Eliat
Jacques Thissen
Monique De Jonghe
Z.E.H. Peter Schmidt
Jacques Cambier
Robert Lybaert
Marcel De Preter
Pierre Geernaert
Firmin Andries
Roger Huygens
Gilbert Lodrigo
Marie-Louise Geeroms
Serge Tollenaere
Gerard Thienpont
Bert Destoop
Frans Dietens
Albert Braeckman
Guy Kint
René Geeroms
Antoine Carchon
Jean Dhaene
Freddy Van Vlaenderen
Joseph Roosen
Raoul Hofman
Luc Matthijs
Prof. Dr. André Kint
Richard Caese
Marc Claeys
Mw Minnebo-De Munck
Pierre Vanderhaeghen
Yvonne Hutsebaut
Marie-Louise Bleyn
Etienne De Clercq
Christiane Van der Meulen
Guy Beyaert

Marie-Antoinette Vervaeke
Lucien Huyghe
Joannes Ruytinx
Eddy Colpaert
Dr. Carlos Metdepenninghen
Robert Devreese
Mw De Roubaix-De Leye
Ir. Johan Cornelis
Henri Claeys
Georges Rogge
Roger De Buyst
Alfred Roose
Willy Steyaert
Etienne Verschraegen
Jacques De Vriendt
Robert Simons
Richard Coppeters
Fernand Goethals
Christian Willemot
Dr. Charles Annez
Ir. Jules Berlo
Marcel Coucke
Cecile Nevejans
Georges Neslany
Georges Thysbaert
Guy Baert
Henri Bracke
Dr. Adhémar De Wulf
Prof. Dr. Eric Lacroix
Jacques De Backer
André De Proost
André Michiels
Gilbert Delaruelle

Mw Namurois-Vandamme
Marcel Cambier
Paul Mauquoy
Jacques Huys
Gilbert Pauwels
Daniël Uyttendaele
Leopold Geerinckx
Laurent Balcaen
Lt. Gen. b.d. Maurice Deneve
Raoul Putman
Z.E.B. René Stockman
Anne Cocriamont
Dr. Daniël Sabbe
Jean Jacques
Jean Delaruelle
Roger Vandenhoute
Georges Lammens
Madeleine Criel
Marc Coucke
Marc Vandegheuchte
Jacques Brun
Laurent Claeys
Jacques Mahy
Paul De Groot
André Mortier
Roger De Vocht
Jan Koninckx
Alice Dynoodt
Leo Broers
Marcel Van Poucke
Henri Vanderheyden
Robert De Winter

STEUNFONDS 1991

500 - Collumbien H.

330 - Jurdan J.

150 - Peeters D.

100 - Van Doorne G. (1990) - Mw Berglund-De Feyter A. - Mw De Bouck J.
- Mertens A. - Sint-Lukasklooster - De Smet Th. - Mw Wauters-D'haen E.
- Krepsh Ph. - Eeckhout J. - Schellinck E. - Fortie G. - Dobbelaere B. - Mw
Van den Abeele J.- Drubbel R. - Eeckhout P. - Vandeleene A. - Mw

Kluyskens-De Potter N. - Mw De Lombaert-Duslier M.-L. - Mw De Koninck Y. - Mw Vermeersch N. - Mw Schoorens Y. - Mej. Van Durme E. - Ongena L. - Van Bossele L. - Van der Maelen F. - Mw. Keppens-Dentandt M.-J. - Fonteyn Y. - Mw Foket A. - Lataer J. - Mw Opdorp A. - Uytterhaeghe E. - De Geyter R. - Block C. - Rowan L. - Van Brusselen E. - Van Bockstaele R. - Van de Wege J. - Rosseel - Waeri R. - Labout A. - Roose J.-P. - Leclercq M. - De Bruyne G. - Mortier P. - Mw Callebaut-De Broe - Dr. Duquesne H. - Dr. Depoorter H. - Mw Godu V. - De Rammelaere L. - Hebbelynck B. - Uytterhaegen P. - Brasseur H.

50 - De Vlieger M. - Van der Linden R. (1990)

30 - Mw Van Ryssel E.

Toelage Stad Gent 1990 - 28.060

Toelage Provincie 1989 - 16.522

VRAAG EN ANTWOORD

De heer **Jos Tavernier** vraagt :

"In de overlijdensregisters van Gent staan 2 namen genoteerd waar ik wat meer over wou weten, temeer omdat de doodsoorzaken erbij vermeld zijn.

Twee Taverniers, beide uit Waregem, stierven te Gent rond dezelfde tijd en beide door verdrinking.

Op 20 nivôse an 11 (10 jan. 1803) verdronk in de Reep Petrus Gillis Detavernier uit Waregem - 25 jaar.

Op 2 pluviöse an 11 (5 febr. 1803) verdronk eveneens in de Reep Pieter De Tavernier - 43 jaar oud.

Waar kan men hierover meer vernemen? Kan iemand van de vele lezers van G.T. hier een handje helpen?

Een 2e vraag waarop de Heer Tavernier al lang, zonder succes, een antwoord zoekt :

De Zeugsteeg en Zeugbrug (Patershol) kan men soms terugvinden onder de naam Taverniersteeg/brug.

Zou er echt niemand te vinden zijn die hierover wat meer kan vertellen?

Ingevolge de vraag van de Heer **Jos Wieërs** (Gh. T. 1991 - Nr. 4 - p. 249) schrijft de Heer **Hans Van Gelder** ons het volgende :

"In "Dubbele Wegwijzer der Stad Gent en der Provincie Oost-Vlaanderen voor het jaar 1882", 20e jaar, Gent, Snelpersdrukkerij van Eug. Vanderhaeghen, Veldstraat 62, Bureel der Gazette van Gent, vond ik in de lijst der straatnamen

geen Gasthuislaan, maar wel een Gasthuisstraat. Gasthuisstraat (rue de l'Hôpital), Ledeberg, van Doorgangstraat tot Moriaanstraat; sinds 1 oktober 1981 samen met de Beekstraat, Hagepreekstraat."

Een uitgebreid antwoord ontvingen wij van de Heer **Arthur De Decker**, een antwoord dat misschien wel eens de juiste verklaring zou kunnen bevatten.

"Een *Gasthuislaan* heeft er in Gent niet bestaan. Volgens V. Fris "De oude straatnamen van Gent" (1925), p. 10, is er in de Stadsrekeningen in de periode 1314-1336 wel sprake van "Bij den Gasthuze", waarmee dan het "Rijke Gasthuis" bedoeld werd in de Hoogstraat (een leprozerij).

In de directe omgeving van Gent waren of zijn er wel *Gasthuisstraten*, nl. te Oostakker (van Pijphoekstraat tot Wittewalle) (onveranderd), te Ledeberg (van Doorgangstraat tot Moriaanstraat), heden noemt die straat Hagepreekstraat.

In Drogen is nu ook nog een straat met de naam "Rijke Gasthuisbos", doch daar zal de betovergrootvader van de H. Revis in 1880 zeker niet gewoond hebben.

De oplossing van het raadsel is vermoedelijk het volgende : Tussen 1864 en 1880 bouwde architect A. Pauli het nieuw burgerlijk hospitaal van de Byloke. Dat hospitaal werd ook een burgerlijk *gasthuis* genoemd (zo nog aangeduid op een stadsplan van 1950). Als onderdeel van de huidige Ringlaan rond Gent legde men in 1864 een laan aan van aan de Bylokekaai, langs het hospitaal tot aan de Bylokevest, gedeeltelijk op de toen pas gesloopte 16e eeuwse stadsomwalling. Die *laan* werd in 1877 *Godshuizenlaan* genoemd, in het Frans Boulevard des Hospices, later gedeeltelijk omgedoopt in Martelaarslaan.

Vermoedelijk heeft men vertrekkend van de Franse benaming "hospice" in sommige documenten daar "gasthuis" van gemaakt i.p.v. "godshuis" en zo ontstaat er dus een niet bestaande Gasthuislaan in Gent.

Die agent van politie zal dus rond 1880 woonachtig zijn geweest in de huidige Martelaarslaan of Godshuizenlaan. De registers van de Burgerlijke Stand of de bevolkingsregisters zullen daaromtrent zeker uitsluitsel kunnen geven.

Een gelijkkluidend antwoord ontvingen wij van de Heer **Guido Cornelis** die ons het volgende schrijft :

Op de vraag, in Ghendtsche Tydinghen, van de Heer Jos Wieërs naar de ligging van de "Gasthuislaan" in Gent (1880) meen ik een suggestie te mogen vooruitschuiven dat het gaat om de "Godshuizenlaan", wat volgens de "Baedeker" van 1904 vertaald werd door "Boulevard des Hospices", dus "Gasthuizen" (in 't meervoud). De "Boulevard des Hospices" begon, naar plan van "Baedeker", aan het "Burgerlijk Hospitaal", waarbij het "Bejaardengasthuis" hoorde (zie "Bijlokekaai") en eindigde aan het "Krijgsgasthuis" (Sint-Martinuskerk, Ekkergemstraat). Twee... gasthuizen (hospices).

Om terug te keren tot 1880, zoals gewenst door dhr. Revis, citeer ik uit "La Belgique illustrée", uitgave 1880, van Eugène Van Bommel.

A partir des moulins de la Nouvelle Promenade, de nombreuses blanchisseries étalent sur l'herbe leurs grandes nappes de linge étincelant. Là aussi commence une ligne de boulevards extérieurs de création récente. On la suit très bien des yeux, et l'on distingue successivement l'église Saint-Martin d'Ackerghem, le nouvel orphelinat des garçons et le nouvel hôpital civil, ainsi que les vieilles constructions de l'ancienne abbaye de la Biloque.

In 1933/34 was het wezengesticht voor jongens nog gevestigd Martelaarslaan, 9, Gent.

Om het kort te maken zou de Heer Revis zijn betovergrootvader moeten opzoeken in de lanen thans genaamd (vanaf de Bijlokekaai) : Godshuizenlaan, Martelaarslaan en Bisschop Triestlaan (aan Ekkergermstraat). Andersgezegd : de "Ringlaan" ofte "Kleine Ring" rond Gent.

Op de vraag van de Heer **Richard Verbanck** (Gh. T. 1991 - Nr. 4 - p. 249) antwoordt de Heer **Arthur De Decker** :

"Volgens Victor Fris in "De oude straatnamen van Gent" (1925), p. 105, heette Klein Turkije reeds zo in 1796, waarschijnlijk naar een huis dat aldaar zo genoemd werd. Het maakte vroeger deel uit van het St-Nicolaaskerkhof."

Op de vraag van de Heer **Jef Vandevaire** (Gh. T. 1991 - Nr. 4 - p. 249) ontvingen wij het volgende antwoord van de Heer **Marc Ryckaert** : "Over de Gentse grafsteen in het "Museum voor de drooggelegde Zuiderzeepolders" te Schokland verscheen in 1977 een bijdrage van de Nederlandse historisch-geograaf J.T. Bremer, waaruit de vraagsteller ongetwijfeld nuttige informatie zal kunnen putten : "Een grafsteen uit Gent op de bodem van de Zuiderzee..." , in *Brugs Ommeland XVII*, 1977, blz. 305-310. In dat artikel wordt de term "causymeester" - o.i. terecht - geïnterpreteerd als "kasseimeester", d.w.z. een ambtenaar verantwoordelijk voor de goede staat van onderhoud van de bestrating (zie bij Verwijs & Verdam onder "causie" en bij Stallaert onder "cassijde" en "cassijde-meesters".)

De Heer Ryckaert was zo vriendelijk een fotocopie van het artikel in kwestie bij te sluiten. Wij laten ze geworden aan de Heer Vandevaire.

Vraag van de Heer **Hugo Collumbien**.

"Op de gevel van het huis "De Gekroonde Hoofden" op de hoek van de Burgstraat en het Gewad, staan 14 koppen van Graven van Vlaanderen afgebeeld. De eerste twee, in de geveltop, stellen respectievelijk Boudewijn van Constantinopel (B.C.) en Willem van Dampierre (W.D.) voor. Wie is die Willem van Dampierre?

Men zou kunnen redeneren : Willem = Guillaume = Gui = Gwijde, maar dat klopt niet, want de 3e afgebeelde is precies Gwijde van Dampierre. Bestaat er

ergens een complete lijst van al de Graven van Vlaanderen, met geboorte- en sterfdatum en periode van regeren?

We denken dat die Willem van Dampierre moet vereenzelvigd worden met een oudere broer van Gwijde die gedood werd in een steekspel op 5 mei 1251. Wij hebben altijd gedacht dat in de periode 1243-1280 Margareta van Constantinopel regeerde als Gravin van Vlaanderen. Onze vraag : heeft die Willem van Dampierre werkelijk geregeerd als Graaf van Vlaanderen, zo ja, in welke periode?

De volgende vraag komt van de Heer **Paul Huys** die ons meldt dat beide schilderijen uit zijn vorige oproep (Gh. T. 1991 - Nr. 3 - p. 186) inmiddels terecht zijn, dank zij de publicatie.

Voor een kunsthistorische studie wordt informatie gevraagd over de huidige verblijfplaats van de volgende schilderijen van de Deinse kunstschilder Charles-Louis ("Carlo") Picqué (1799-1869) :

1° Portret van de heer Emmanuel-Frédéric van Pottelsberghe de la Potterie (Gent 1799-1868), geschilderd in 1867).

Dit schilderij was omstreeks 1964 in het bezit van Mevrouw Robert Serdobbelt-Chervet, Yperstraat 64, Gent.

2° Portret van de heer (Bernard?) Dobbelaere-Hulin (Sint-Maria-Lerne 1805-Gent(?) 1888), geschilderd eveneens in 1867.

Op het schilderij staat geschilderd : "Maatschappij der gedecoreerde werkers te Gent, hunnen eere-voorzitter, den heer Dobbelaere-Hulin, opgedragen".

(Bernard?) Dobbelaere-Hulin was bestuurder van het Leerwerkhuis te Gent (1858) en voorzitter van de Kon. Maatschappij voor Nijverheid, Land en Hovingbouw.

Omstreeks 1965-1970 was dit schilderij bewaard in het Café "Het Damerd" op de Koornmarkt (lokaal van de bovenvermelde maatschappij). Wie weet iets over deze maatschappij, haar voortbestaan (?) en archief?

3° Portret van Ludovicus Gregorius van de Poele (Gent 1783-1856), geschilderd vermoedelijk in de vroege jaren '30.

De geportretteerde was kommandant van de pompiers te Gent (in 1831 beteugelde hij de orangistische putsch van Albert de Bast en Ernest Grégoire), later ook plaatskommandant van Gent en "honoraire generaal".

Het schilderij was in 1905 tentoongesteld in een Tentoonstelling (in Gent?) n.a.v. de viering van 75 jaar België (Bezit iemand deze tentoonstellingskatalogo?) en eveneens in 1930 in de Tentoonstelling "Gent en Vlaanderen 1830-31", ingericht door het Bestuur der Boekerij der Stad Gent en Hoo-geschool Gent (Bestaat daar een katalogo van en waar is die nog te vinden?).

4° Portret van de heer Joannes-Emmanuel Duchène sr. (Deinze 1789-1859), geschilderd vermoedelijk in de jaren '40. Zie afbeelding hierbij.

Portret van J.E. Duchène Sr. door Charles Picqué

Dit schilderij was in 1964 in het bezit van zijn achterkleinkinderen Fernand, Jeanne en André Duchène, p/a. Nieuwpoort 11, te Gent. Een van de toenmalige bezitters, Fernand Duchène (°1897), was toen als advocaat op het bovenvermelde adres woonachtig.

Dit familieportret is waarschijnlijk nog in het bezit van een van de nakomelingen van de genoemde achterkleinkinderen van de geportretteerde.

Ook andere informatie over schilderijen van Picqué in privé-bezit is uiteraard welkom. Diskretie vanzelfsprekend verzekerd. Gegevens graag rechtstreeks aan de vraagsteller (Drongenstationsstraat 90, 9031 Gent-

Drongen. Tel. 091/26.54.53) of desgewenst op het redactieadres van ons tijdschrift.

De Heer **Jaime Jurdan**, een Gentenaar die een groot deel van zijn leven in Canada gesleten heeft, heeft pas enkele jaren geleden "Ghendtsche Tydinghen" ontdekt. Hij was zo enthousiast dat hij zich onmiddellijk de nog alle verkrijgbare nummers heeft aangeschaft. Vandaar dat enkele van zijn vragen ook betrekking hebben op oude nummers.

Vraag 1 i.v.m. het artikel van Pierre Kluykens over Constant Montald in Gh. T. 1986 - Nr. 4 - pp. 195-200.

Toen ik leerling was aan de Lagere School aan de Begijnhofdries herinner ik mij in de turnzaal (oude kapel?) een groot geschilderd paneel te hebben bewonderd dat gemaakt was door deze kunstschilder. Toen ik in 1979 uit Canada terug, de school bezocht, was het doek uit de turnzaal verdwenen. De bestuurder van de school wist niet eens dat er eens een schilderij had gehangen.

Weet een van onze lezers iets over deze verdwijning?

Vraag 2 i.v.m. de artikelenreeks van Lode Hoste over Rooigem en de Brugse Poort in Gh. T. 1990 - Nrs. 3-4-5-6 en 1991 - Nr. 1.

De heer L. HOSTE spreekt over de "DIKKE BOOM".

Als leerling aan de Lagere Hoofdschool in de jaren '20 was die mooie boom meermaals het doel van wandelingen met de meester.

Wij mochten met open armen, hand aan hand, trachten de boomstam te omringen.

Waarschijnlijk is die prachtige reuzelinde verdwenen. In welke omstandigheden is hij verdwenen?

De laatste maal dat ik de boom heb gezien was in September 1939, toen ik als wachtmeester, gemobiliseerd bij het 1ste Artillerie Regiment, middaghalte nam, op weg van Destelbergen naar Baarle Velde.

Vraag 3. Als kleine jongen was ik reeds zeer in Aardrijkskunde geïnteresseerd. Ieder jaar kreeg ik van Moeder, onder vele andere boekjes, een jaarlijkse brochure welke als titel had "BILAN GEOGRAPHIQUE". De uitgever was er een uit Gent, zijn naam ben ik vergeten maar de drukkerij was in de Pollepelstraat gelegen.

Graag zou ik willen weten of deze "Bilan" nog bestaat, of hij nog in een of andere openbare bibliotheek kan gelezen worden, en welke de medewerkers waren?

Vraag 4 i.v.m. het artikel "Hoe Stijn Streuvels aan een broertje van de Gentse Draak geraakte" in Gh. T. 1983 - Nr. 1 - pp. 2-14.

Op de foto blz. 8 herken ik in de groep leerlingen aan de Normaalschool de Heer N. Reyns, welke ik als onderwijzer had in de 2de, 4de en 6de studie jaren aan de Lagere Hoofdschool voor Jongelingen "aan de Begijnhofdries in de jaren '20.

Ik aanzie de heer Reyns als de meester die mij het onderwijs aantrekkelijk en interessant heeft gemaakt. Hij leerde ons de liefde voor de natuur, liefde voor alles wat schoon was en, juist na de vreselijke Oorlog, de haat voor alle geweld en voornamelijk voor de oorlog.

De hierbij gepubliceerde foto stelt het 2e studiejaar voor, schooljaar 1922-23. Bestuurder van de school was toen de heer SCHRANS.

Van enkele klasgenoten weet ik dat zij helaas overleden zijn.

René THIELEMANS : Zoon van een rijwielhandelaar in de Holstraat en Jazz pianist.

René DESTANBERG : Zoon van inspecteur van het Onderwijs.

Wielfried SERCK : Die zijn vader opvolgde in een Schaar- en Messenzaak op de Begijnengracht.

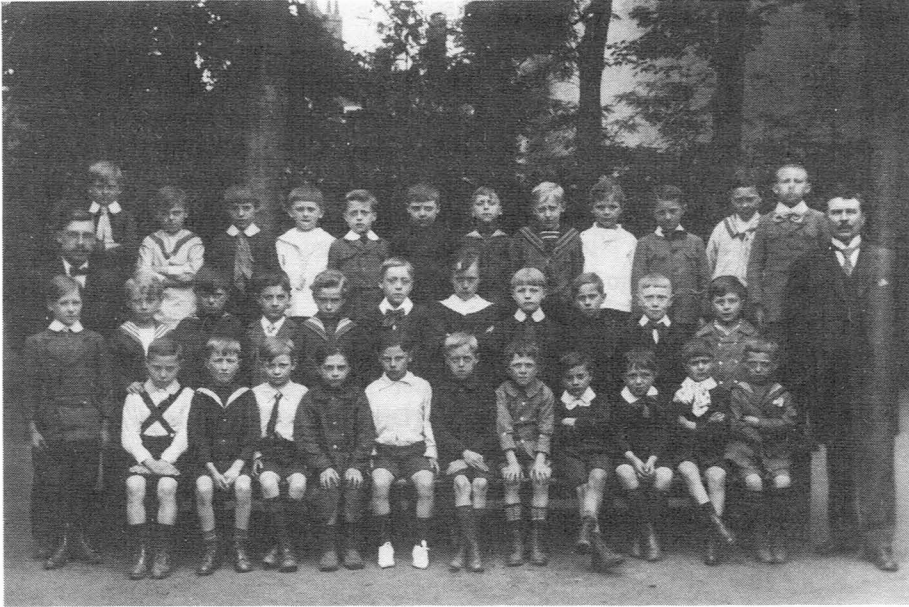
Leon DEDEKEN : Dierenarts geworden, woonde in de Burgstraat en volgde zijn vader op als bestuurder van het Slachthuis.

Marcel VERMEULEN : Woonde in de Komijnstraat en was zoon van de Stationchef van GENT RABOT.

Joris VANDEPUTTE : Zoon van het Suikergoedbedrijf "LUX" en geneesheer geworden.

Andere namen herinner ik mij nog wel :

SCHLSTRAETE, H. DHONDT (Bloemist), MEDO (bloemen en Grafzerken), VERPOEST, W. DE GROOTE, A. PREYS, VAN BRUESEGEM, DE CLERCK, DE TREMERIE, DE MULDER, DE MEY, COESSENS, F. QUENTIN.

2e Studiejaar 1922-23.

Bovenste rij, van links naar rechts : 2e René Thielemans, 4e René Destanberg, 7e Wilfried Serck, 9e Leon Dedeken.

2e rij Links : Norbert Reyms, onderwijzer. Rechts : Heer Schrans, Bestuurder.

Onderste rij, zittend : 5e De Mey, 9e Frans Quentin, 10e ik zelf.

Op de foto zit ik op de eerste rang, de tweede van rechts, met een "Lavallière".
De vraag is natuurlijk : Zijn er onder onze lezers personen die zich herkennen op deze foto.

LEZERS SCHRIJVEN ONS

Van de Heer **William Baelen** ontvingen wij een brief die bestemd was voor de Heer Lode Hoste.

De tekst luidde als volgt :

In uw artikel "Rooigem en de Brugse Poort" verschenen in Ghendtsche Tydinghen 19de jaargang 1990 nr. 3 van 15 mei, situeert U het Rooigems kartuizerklooster tussen de huidige Kaarderijstraat, de Rooigemlaan en de Drongensesteenweg.

Graag had ik van U vernomen op wat deze relatief vage situering is gebaseerd. Onlangs heb ik het museum "Meerhem" bezocht en mij het leerrijk boek met titel "Meerhem toen en nu" aangeschaft.

Hierin bevindt zich op blz. 15 een schets anno 1572 met het toenmalig kartuizerklooster op Rooigem.

Ook het "Motje" zijnde het vroegere gastenkwartier dicht bij de Leie gelegen, staat op een schets van 1696.

Deze situeringen lijken mij op het eerste zich niet overeen te stemmen met wat U in uw artikel hebt geschreven, maar het blijft gissen natuurlijk.

Op basis van de tekeningen zou ik het genoemd klooster eerder situeren tussen de Nekkerputstraat, de Nimfenstraat en de Appelstraat. Maar dit is, zoals gezegd, slechts een gissing op basis van oude Leiekaarten en de schetsen van het boek over kartuizers in kwestie.

Graag zou ik van U of van een andere deskundige meer uitleg horen over de vermeende situering van dit klooster en het "Motje".

Ook zou ik graag te weten komen waar het Drongenseveer en de oude heirweg naar Brugge gelegen hebben.

Wij hebben deze brief doorgestuurd aan de Heer **Lode Hoste** die ons het volgend antwoord liet geworden :

1. In mijn artikel "Rooigem en de Brugsepoort te Gent" (G.T. 1990, nr. 3) meen ik *het Rooigems kartuizerklooster* te kunnen situeren tussen de huidige Rooigemlaan, de Drongensesteenweg en de Kaarderijstraat.

De heer W. Baelen vindt dit relatief vaag en denkt trouwens dat voornoemd klooster tussen de Nekkersputstraat, de Nimfenstraat en de Appelstraat stond. Hij schrijft dat dit een louter gissen is, doch hij steunt zich op oude Leiekaarten (die hij helaas niet vermeldt) en het boek "Meerhem toen en nu". Aangezien men tot op heden de grondvesten van het gebouw niet heeft teruggevonden, blijft alles inderdaad op een veronderstelling steunen.

Waarop echter steunde ik mijn mening?

a) F. Van den Bemden schrijft in zijn "Recherches sur l'emplacement du Couvent des Chartreux à Royghem" (Bulletin der Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent, 1901, IV) : "...Le vieux fonds des chartreux, qui appartenait à ces religieux jusqu'à la révolution française... appartient actuellement (t.t.z. in 1901) à la société anonyme "Filature de Royghem" qui a établi son usine et figure au plan cadastral, entre la rue de la Carderie et le boulevard de Royghem... (p. 166).

b) In 1578 sloopten de calvinisten het klooster omdat het te dicht bij de nieuwe Gentse fortificaties (aangelegd tussen de Brugse Poort en Einde Were) lag en het zicht van de verdedigers belemmerde.

De Nekkersputstraat, de Nimfen- en Appelstraat lagen heel wat verder verwijderd. Wel zullen de bijhorende weiden, meersen en singels zich tot daar hebben uitgestrekt.

c) Op het "Panoramisch gezicht op Gent in 1534" staat het klooster dicht bij de Leiearm afgebeeld die parallel liep met de vernieuwde foritificaties van het eind van de 16de eeuw.

2. De huidige Appelstraat heette tot 1866 "Veerstraat". Men mag veronderstellen dat *het veer* te situeren is aan de Leie, rechtover de huidige Appelstraat.

3. De "*Oude Heerweg naar Brugge*" begon bijna zeker aan de Abdij van Sint-Baafs, verliep in de richting van Rooigem en volgde daar een ingebeelde lijn, te trekken langs de huidige Liermanstraat, de Geitstraat, het Biezenstuk en de Boomstraat waar hij tenslotte aansloot bij de "Nieuwe Heerweg naar Brugge" die vertrok aan de Waal- of Brugse Poort naar het noordwesten toe.

Naar aanleiding van de brief van de Heer **Erik De Keyser** (Gh. T. 1991 - Nr. 4 - p. 252) noteerden wij de volgende reactie van de Heer **David Maes** : "Uiteraard heeft de Heer Erik De Keyser gelijk wanneer hij zegt dat het onderschrift bij de foto van de aquarel van J.J. Wynants fout was. Als Hollands soldaat kon deze onmogelijk een gebeurtenis uit 1640 meegemaakt hebben. We hebben ons laten misleiden door een foutief onderschrift van een gelijkaardige foto in de publicatie "175 jaar Gentse Brandweer". Anderzijds doet het ons genoegen dat de bijdragen in Gh. T. blijkbaar nauwgezet en met veel belangstelling gelezen worden."

Wij ontvingen een uitgebreide brief van de Heer **Arthur De Decker** als reactie op de "Lijst van de straatnamen met persoonsnaam" die verscheen in ons Juli-nummer (pp. 208-223). Als wij de Heer De Decker mogen geloven (en wij hebben geen enkele reden om dit niet te doen), dan is die lijst niet alleen onvolledig, maar is ze ook doorspekt met foutieve vermeldingen.

De officiële lijst is alfabetisch geklasseerd volgens de voornamen (wat een idee!). Voor het gemak van onze lezers heeft onze medewerker de Heer **David Maes** deze lijst alfabetisch herschikt volgens de familienamen.

Wij hebben hem de opmerkingen van de Heer De Decker voorgelegd met de vraag de zaak eens grondig te willen onderzoeken en controleren. De vakantieperiode heeft er voor gezorgd dat wij zijn bevindingen niet kunnen opnemen in dit nummer, maar we zullen er uitgebreid op terugkomen in ons Januari-nummer.

Wat ons wel verwondert is dat, gezien de talrijke fouten, de Heer De Decker de enige schijnt te zijn die ze ontdekt heeft. Maar daar zal die vakantieperiode waarschijnlijk wel voor iets tussenzitten.

De Heer **Eddy Levis** schreef ons het volgende :

"In het slotartikel over primussen staat : "...eindelijk verdwenen ook daar de primusvieringen samen met de 4e graad, toen deze in 1956 en de technische 4e graad in 1964 afgeschaft en door het nieuw Lager Middelbaar Onderwijs vervangen werd." Deze inlichtingen won ik in bij de Kantonale Inspectie. Van Mevrouw **Steels-De Visschere** mocht ik daarover de volgende verduidelijking ontvangen :

"Niet *alle* 4e Gr. van de Lagere Hoofdscholen werden gesloten in 1956 (ik ben niet zeker v.d. datum). Er waren toen 2 scholen Lager Middelbaar Onderwijs gesticht :

1) Oefenschool Casinostraat. Dir. Mw. J.M. Picqué.

2) School St-Kristoffelstraat. Dir. Mw. Goossens-De Blauwe.

De andere 4e Gr. Lag. Hoofdssch. bleven nog enkele jaren op.

Na het sluiten van de 4e Gr. van de zozegde onbetalende scholen 1962 werden er 4 gedecentraliseerde scholen gesticht (1 Sept.) (gehecht aan de Kledingsvakschool Twee Bruggenstraat).

Deze scholen waren C3 en waren een afdeling "Snit en Naad".

1) Sofie Van Akenstraat. Achterbouw school H. Lammensstraat. Titulaire : Mw. Claeys.

2) Ryhovelaan : Titulaire : Mw. Hespel S.

3) Acaciastraat. Titulaire : Mw. François A.

4) Zwijnaardsesteenweg. Titulaire : Mw. Spitsaert Cl.

Er waren toen ook nog bijzondere leraressen voor lich. opv., snit en naad, tekenen, godsdienst en zedenleer.

De titularessen gaven de algemene vakken + koken.

Ikzelf gaf tot 1967 wassen - strijken - onderhoud en ging op 1 september 1967 op rust (ik bleef dus 5 jaar).

BIBLIOGRAFIE

Onlangs verscheen van de hand van ons lid de Heer André Despretz een nieuwe numismatische studie, getiteld : "**Moderne Gentse Penningen**". Het gaat hier niet alleen om de beter bekende broodjetons van de coöperatieven, maar ook over de penningen die gebruikt werden in cafés, restaurants, cinemas, theaters, banken, scholen, verenigingen, industriële ondernemingen, etc.

In dit werk dat verschillende jaren studie gevegd heeft, worden 125 handelszaken, bedrijven en diensten uit het Gentse, waar in de vorige eeuw jetons en penningen werden gebruikt, behandeld.

Het boek is een beredeneerde catalogus met meer dan 400 afbeeldingen van stukken en hun exacte beschrijving. Bovendien wordt elke onderneming historisch gesitueerd op basis van origineel bronnenonderzoek. Meer dan 200 bladzijden uiterst interessante gegevens, verzorgd gedrukt, formaat 16,5 x 24 cm. Wanneer men 545 fr. stort of overschrijft op de Rekening 000-0901164-34 van de auteur André Despretz, Baarleboslaan 44 te 9031 Drongen, wordt het boek gratis thuis bezorgd.

Een aanrader voor alle Gentse heemkundigen.

H.C.

Goed nieuws voor diegenen - en ze zijn talrijk - die iedere dinsdag bij het ontvangen van de "Streekkrant" onmiddellijk de titelpagina omslaan om te kijken wat Piet Korrel, alias Michel Casteels, op bladzijde 2 nu weer te vertellen zal hebben.

Er is een nieuw cursiefboekje klaar gekomen (als we de tel niet kwijt zijn moet dit nu reeds het 3e zijn). Het is een terugblik op 5 jaar cursiefjes uit de "Streekkrant" van 1985 tot 1990. Het bevat bovendien 26 foto's.

Niet te verkrijgen in de boekhandel, wel bij de "Streekkrant" - Vlaanderenstraat 42 te Gent. Prijs : 325 fr.

H.C.

Het zou onvergeeflijk zijn geen melding te maken van het laatste boek met pentekeningen van Antoine Meiresonne "De Gentse Vrijdagmarkt". Het schijnt een gelukkige traditie te worden dat wij ieder jaar verrijkt worden met een boek van deze artiest die wij aan onze lezers niet hoeven voor te stellen. Iedereen kent voldoende zijn vorige uitgaven : "Kijk op 't Patershol", Gent aan de Waterkant", "De Torentjes van Gent", "Gentse Pleinen en Markten" etc. Deze keer krijgen wij prachtige tekeningen van al de huizen van de Vrijdagmarkt met een korte beschrijving erbij.

Welke Gentse heemkundige zou zo iets willen missen?

Het boek kost 600 fr. en is zijn prijs ten volle waard. Te bekomen in alle goede boekhandels. Moest men moeilijkheden ondervinden, dan komt men nog altijd terecht bij de auteur : Schouwbroekstraat 65 te 9921 Vinderhout.

H.C.

Wanneer dit nummer verschijnt zal waarschijnlijk ook het Jubileumboek "Over Sint-Lievens gesproken" juist verschenen zijn.

Het boek vertelt over de evolutie van het 125-jaar oude College, dat aanvankelijk begon in de Koningstraat als het "Institut Saint-Liévin". Een boek vol herinneringen dat zeker een "must" is voor alle oud-leerlingen van dit college. Denk maar eens : 260 bladzijden, formaat 210 mm. x 297 mm. 300 foto's!

Prijs : 1.100 fr. + 100 fr. verzendingskosten. Bedrag over te schrijven op de Rekening 890-0142660-04 van "Sint-Lievenscollege 125 jaar" - Gent. Wie verzendingskosten wil uitsparen kan het boek afhalen elke schooldag tussen 9 en 12 uur. Zilverenberg 1 - Gent.

H.C.

Tijdens de Gentse Feesten 1991 verscheen het boek "Meerhem, toen en nu" van de auteurs Broeder Edesius Boerrigter en Jan De Grauwe.

Ergens zijn wij allen nog een weinig kind gebleven. Het is aldus een aange-naam verpozen, om de zeer talrijke illustraties eens rustig te bekijken.

De teksten zelf zijn een grondige voorbereiding voor een bezoek aan het rijkge vulde "Museum Meerhem" aan het Fratersplein nr. 9 te Gent, dat gratis toegankelijk is op zondag van 14u. tot 17u. en op aanvraag tijdens de weekdagen. Het boek brengt ons de uitgebreide geschiedenis van de achtereenvolgende bewoning en bedrijvigheid op deze plaats : 1) 1456-1584, de Fraters van de Derde Orde; 2) 1584-1783, de Kartuizers; 3) 1783-1797, kazerne, Chartreuse en militair hospitaal; 4) 1798-1814 fabriek en woonst van Lieven Bauwens; 5) 1814, onderhandelingen voor het tot standkomen van de Vrede van Gent (tussen Amerika en Engeland); 6) 1844-1946, de Broeders van Sint-Jan de Deo; 7) van 1946 tot heden, de Broeders Hiëronymieten. Per onderwerp volgt er een museumcatalogus en in bijlagen wordt er telkens nog uitgebreid over nevenonderwerpen.

Het boek telt 126 blz., meet 29,5 cm x 21 cm, bevat meer dan 200 afbeeldingen, en is te koop aan de prijs van 650 fr. in het Psychiatrisch Ziekenhuis en Revalidatiecentrum Sint-Jan de Deo, Fratersplein 9 te 9000 Gent, tel. 091/25.82.96, alwaar het "Museum Meerhem" gevestigd is. Het boek is aanwezig in ons Documentatiecentrum en kan ook daar aangekocht worden.

Suzanne Janssens
12.8.1991

GENSCHE PRAOT

Mandus Kalfijt was sedert e jâor koetsier bij de baronesse Waoterveugel. Hij hao vroeger altijd in 't zothuis gediend in mee en goeie rekomandaose van den dierecateur was 't hij bij de baronesse aanvird. De deze en hâod er precies nie van te klaoge.

Hij en hêe wel 't poer nie uitgevonde, zei ze ezûu; mâor veur pirdeknecht te spelen en moede ne zuust van de slimste nie zijn.

Tege 't nieuwjâor was de baronesse ziek geworde, in ze dee Mandus roepe.

- Jongene, zei ze ezûu, 'k ben nie g'hîel wel, in 'k zal van dees jâor mijn visiete nie keunen aflegge.

Mee da ge koetsier zijt, kende ezûu en beetze al mijn vrienden in kennesse, newâor?

- Van eige, Mevrêwe, zei Mandus.

- Ahwêl, zei ze ezûu, zie da ge morgge zonder fijte in al die meinschen hulder brievebuzze en kâorte gao steken; ge zul ze vinde bij 't meisse. Gâod het nie vergete?

- Nien ek, zulde Mevrêwe.

's Anderendaags dee ze Mandus roepe.

- Ahwêl, Mandus, zei ze ezûu, hedde gedâon wa da 'k u gezeid hên?
- Jao ek, zulde, mevrêwe.
- In hêd er gêene vergete? vroeg ze.
- Nîen, nîen ek, riept hij.
- Tsin, zei ze, ge zij dâor zûu zekers van. Hoevele waoren der?
- Dertig, zei Mandus, zonder te pijnke.
- G'hêt gij da zûu rap geteld, zei de baronesse.
- Dat en es zûu moeilijk nie, mevrêwe, zei Mandus. Ter zijn toch twie-en-dertig kâorten in 't spel. Kijk, zeid hij, 'k hê nog pijken âos in koeke tiene over, dat en kan nie misse.

De baronesse vloog hâost van heur zelve.

- Hâost u da ge wig zijt, riep ze. Hêet ne meinsch van ze leve g'hûurd of gezien? Da'k u hier binne tien minute nie mîer en vinde, riep ze; gij lîeleke grûute lokenbijt!

Mandus schoot al mee ne kîer in e katekolirre.

- Wade, riept hij, binne tien minute wig? 'k En blijve gêenen halve menuut in u kot nie mîer, baronesse van mijn kloefe; in Mandus was wig.
- 't Meisse zag d'hem lûupe.
- Ahwêl, Mandus, riep ze; wa schilt er?
 - Lâot mij verdomme g'rust, gij stomme kale, riept hij, 't es al u schuld. G'hêt zekers verkîerde kâorte gerîed geleid? Mee wie komde g'hulder lache? 'k Was nog beter in 't zothuis, dâor vinde'k te minste meinsche die mij ver-stâon!

OPROEP AAN ONZE LEZERS

Om te kunnen voldoen aan de talrijke vragen naar oude nummers van ons tijdschrift "Ghendtsche Tydinghen", doen wij een beroep op uw medewerking om afstand te doen van nummers of jaargangen die niet meer worden gebruikt. Een overeen te komen vergoeding voor deze vriendendienst kan desnoods overwogen worden.

De inlevering gebeurt op het Documentatiecentrum (Convent Engelbertus, Groot Begijnhof, huis nr. 46, Sint-Amandsberg), alle zondagen van 10 tot 12 uur.

Het D.C. is gesloten op feestdagen en in de maanden juli en augustus.

Wij danken u bij voorbaat voor uw geste.

De bibliothecaresse,
Mevr. Van Geluwe-Eggermont A.

AANVULLENDE LEDENLIJST

- 2693. Ramlot A., Renpaardlaan 18, 9031 DRONGEN
- 2694. Ruppel D., Ganzendries 9, 9000 GENT
- 2695. Lybaert, Tervenens 98, 9940 ERTVELDE
- 2696. Van De Wynkele R., Herdenkingswijk 6, 9820 MERELBEKE
- 2697. Delaruelle J., Vuurkruisenplein 9, 2020 ANTWERPEN
- 2698. Mw. De Braekeleer C., Dobbelslot 11, 9000 GENT
- 2699. Uytterhaegen K., Karel Antheunisstraat 47, 9000 GENT
- 2700. Uyttersprot O., Sint-Lievenslaan 238, 9000 GENT
- 2701. Mw. Dynoodt A., Bosdreef 52, 9080 LOCHRISTI
- 2702. Peeters J.-Fr., Gildestraat 6, 9000 GENT
- 2703. Desmet M., Hogeweg 190, 9000 GENT
- 2704. Roelandts A., Spitaalpoortstraat 61, 9000 GENT
- 2705. Mw. Vanacker M., Galgenberg 29, 9000 GENT
- 2706. Schollaert A., Dikkelindestraat 160, 9032 WONDELGEM
- 2707. De Bruyker G., Nekkersputstraat 64, 9000 GENT
- 2708. Lemaitre L., Vriendschapsstraat 23, 9040 SINT-AMANDSBERG
- 2709. Acoe J., Sint-Theresiastraat 14, 9000 GENT
- 2710. Joos J., Land van Waaslaan 167, 9040 SINT-AMANDSBERG
- 2711. Verhoene, Reep 41, 9000 GENT
- 2712. Mw. Bruggeman M., Rechtstraat 63, 9080 LOCHRISTI
- 2713. Van Ooteghem H., Europalaan 189, 9000 GENT
- 2714. De Graeve M., Snepkaai 8, 9000 GENT
- 2715. Vanden Daele M., Paul de Smet de Naeyerplein 1, 9000 GENT
- 2716. Dhooghe, Wazenaarstraat 38, 9050 LEDEBERG
- 2717. Mw. Van Daele M.-Th., Jan Van Aelbroecklaan 56, 9050 GENT-
BRUGGE
- 2718. Smetryns A., Bonifantenstraat 3, 9000 GENT
- 2719. Kluyskens G., Drabstraat 45, 9000 GENT
- 2720. Schauvliege G., Kapellelaan 343, 1860 MEISE
- 2721. Vigneron M., rue de Bonne Fortune 44, 7801 ATH
- 2722. Timmerman G., Hortensiastraat 115, 9000 GENT
- 2723. Van Bockstaele R., Drongenhof 6, 9000 GENT
- 2724. Letellier M., Gezondheidstraat 55, 9000 GENT
- 2725. Bekaert P., Voordelaan 13, 9831 DEURLE
- 2726. Mw. De Ridder-Vaes Y., IJzerweglaan 74, 9050 LEDEBERG
- 2727. Vanmelkebeke, Roskamstraat 79, 9820 MERELBEKE
- 2728. Baetens J., Sint-Jansvest 42, 9000 GENT
- 2729. Mw. Modaf Y., Proveniersterstraat 27, 9000 GENT
- 2730. Vandegehuchte M., Boeretang 204 bus 17, 2400 MOL

INHOUD 1991

1.	
- Uit de Geschiedenis van de Gentse Bruggen : Grasbrug-Vleeshuisbrug	2
- Aanvullende Iconografie der Gentse Bruggen	9
- Inventaire Archéologique : Reuze Open Schoen van de Nering der Schoenmakers	11
- Oaze k'ik hên den eerste prijs, kook mijn moeder pap mee rijs! (Vervolg)	12
- Rooigem en de Brugse Poort te Gent (Vervolg en Slot)	42
- Bibliografie	53
- Gênsche Prâot	56
2.	
- Toen de Rode Haan ook te Gent kraaide	58
- Inventaire Archéologique : De Zoon die zijn Vader onthoofdt	77
- Het Kwartier van het "Blindeken"	79
- Oaze k'ik hên den eerste prijs, kook mijn moeder pap mee rijs! (Vervolg)	86
- Albert Baertsoen	94
- Uit de Geschiedenis van de Gentse Bruggen : Zuivelbrug-Kromme Walbrug-Minnemeersbrug	99
- Oplossing Puzzel 1990	108
- Documentatiecentrum. Aanwinsten. Selectie Gentse onderwerpen	113
- Vraag en Antwoord	116
- Lezers schrijven ons	117
- Gênsche Prâot	119
- Aanvullende ledenlijst	120
3.	
- De Stadsuurwerken die vroeger in de Gentse straten stonden	122
- Inventaire Archéologique : Lodewijk XVI-trapeinde, met médaillon van Broeder Côme	129
- "Onze Wijk" in 1900	132
- Jan Eebins (±1345-1412), metselaar, beeldhouwer, architect en landmeter	142
- Uit de Geschiedenis van de Gentse Bruggen : De St-Jorisbrug	160
- Oaze k'ik hên den eerste prijs, kook mijn moeder pap mee rijs! (Vervolg) Nog meer persoonlijke getuigenissen van primussen	166
- Documentatiecentrum : Werking 1990	183
- Bibliografie	185
- Vraag en Antwoord	186
- Gênsche Prâot	187

4.		
- "Onze Wijk" rond 1900 (Vervolg en slot)		190
- Inventaire Archéologique : De Put van de St-Baafsabdij		205
- Lijst van de straten met een persoonsnaam. Stad Gent.		208
- Uit de Geschiedenis van de Gentse Bruggen : Hoofdbrug-Lievebrug-Academiebrug		224
- Oaze k'ik hên den eerste prijs, kook mijn moeder pap mee rijs! (Vervolg en slot)		231
- Vraag en Antwoord		249
- Lezers schrijven ons		252
- Bibliografie		254
- Gênsche Prâot		256
5.		
- Toen de wegenwerken op de Poel en Sint-Michielsplein een stuk verleden blootlegden		258
- Inventaire Archéologique : Portret van Maria-Theresia, gezegd "met het kanten kleed"		276
- Buurtbewoners uit het "Blindeken" en omliggende in 1920-1930		278
- Leon De Smet		288
- Uit de Geschiedenis van de Gentse Bruggen : St-Antoniusbrug-Rabotbrug		293
- Een beetje Gêns		297
- Gebuurtfeesten op de Muide rond 1930		308
- Bibliografie		315
- De Gentsche Koetsier		317
- Vraag en Antwoord		319
- Gênsche Prâot		319
6.		
- Gentse praalstoeten te Water		323
- Inventaire Archéologique : Grafplaat in gedreven messing van Margareta sBrunen, weduwe van Willem Wenemaer		335
- Uit de Geschiedenis van de Gentse Bruggen (Vervolg) Verbindingsvaartbrug-Wondelgembrug		337
- Buurtbewoners uit het "Blindeken" in 1920-1930 (Vervolg en slot)		346
- Gênsche Woorde en Uitdrukkijnge		357
- Puzzel 1991		361
- Oudheidkundig Nieuws : Het Klooster van Deinze, sedert 1793 Krijgsgasthuis		365
- Beschermleden - Steunende leden - Steunfonds		368
- Vraag en Antwoord		371
- Lezers schrijven ons		377
- Bibliografie		380
- Gênsche Prâot		382
- Aanvullende ledenlijst		384
- Inhoud 1991		385